

Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko

Bc. Vendula Brablecová

Diplomová práce
2018

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vendula Brablecová**
Osobní číslo: **M16533**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu
na území Mikroregionu Plumlovsko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních zdrojů a zpracujte zjištěné poznatky týkající se cestovního ruchu jako nástroje rozvoje daného území.
- Vymezte roli destinačního managementu a možnosti veřejné podpory při rozvoji cestovního ruchu v území.

II. Praktická část

- Představte a analyzujte základní sociálně-ekonomické aspekty daného území.
- Analyzujte přírodní a společenské předpoklady cestovního ruchu v Mikroregionu Plumlovsko.
- Na základě vyhodnocení rozhovorů s vybranými aktéry cestovního ruchu navrhnete projekty podporující jeho rozvoj na území daného mikroregionu.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BERÁNEK, Jaromír a kol. Ekonomika cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Mag Consulting, 2013, 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.
COOPER, Chris. Essentials of Tourism. 1st ed. Harlow: Pearson Education Limited, 2012, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.
GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.
HOLEŠINSKÁ, Andrea. Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.
ŠIMKOVÁ, Eva. Sustainability in Tourism and Rural Areas. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 190 s. ISBN 978-80-7435-361-1.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **15. prosince 2017**
Termín odevzdání diplomové práce: **17. dubna 2018**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16.4.2018

Jméno a příjmení: VERONIKA PARABELOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko. Cílem práce je navrhnout správné kroky, které napomůžou rozvoji cestovního ruchu v daném mikroregionu. Z tohoto důvodu bylo využito metod, jako jsou řešerše literárních zdrojů týkajících se cestovního ruchu jako nástroje rozvoje daného území a destinačního managementu, analýza současného stavu a semistrukturované rozhovory s vybranými aktéry dané oblasti. Zdroje pro analýzu představovaly primární zdroje spojené s vlastním terénním průzkumem a znalostmi, ale také sekundární zdroje převzaté z dostupných statistických dat. Na základě rozhovorů a analýzy bylo zjištěno, že Plumlovsko má potenciál pro rozvoj cestovního ruchu na jeho území. Proto zde byla navržena opatření zaměřená především na pěší turistiku a agroturistiku posilující atraktivitu a konkurenceschopnost mikroregionu v oblasti cestovního ruchu.

Klíčová slova:

Mikroregion, cestovní ruch, destinační management, rozvoj, projekt.

ABSTRACT

The thesis focuses on the issue of a tourism in a micro-region Plumlov. The main aim of the thesis is to suggest and develop the right approach, which will help the development of the tourism in the micro-region. Therefore, the methods were used, such as research of literature sources dealing with the tourism, mainly as tools for the development of the region and a destination management, analysis of the current situation and semistructured interviews with selected people from tourism sphere in the region. Primary resources connected with field research and knowledge were used as well as secondary sources taken from the available statistical data. Based on the interviews and analysis, it was found that Plumlov has potential for tourism development. Accordingly, several measures have been proposed in the thesis, which are focused mainly on walking and agrotourism appreciating the development and increase of competitiveness of the microregion in the tourism sector.

Keywords:

Microregion, Tourism, Destination Management, Development, Project.

Touto formou bych ráda poděkovala mému vedoucímu diplomové práce RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za jeho odborné vedení a připomínky, kterými přispěl k vypracování této práce.

Velké poděkování patří i Janě Rozsivalové, starostce obce Vícov a všem ostatním, kteří mi poskytli potřebné informace a materiály. V neposlední řadě děkuji také svým blízkým za podporu a trpělivost během celého mého studia.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.2 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU	14
Cestovní ruch lze členit podle motivace účastníka, anebo podle jeho způsobu realizace.....	14
1.2.1 Cestovní ruch podle motivace účastníka.....	14
1.2.2 Cestovní ruch podle způsobu realizace	16
1.3 JEDNOTLIVÍ AKTÉŘI CESTOVNÍHO RUCHU	16
1.3.1 Vymezení pojmu účastník CR	16
1.3.2 Charakteristika orgánů a organizací cestovního ruchu	17
1.4 POSKYTOVANÉ SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU	20
1.5 PŘEDPOKLADY PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	21
1.5.1 Selektivní předpoklady.....	21
1.5.2 Lokalizační předpoklady	21
1.5.3 Realizační předpoklady	21
1.6 UDRŽITELNÝ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU V ČESKÉ REPUBLICE.....	22
1.6.1 Předpoklady území pro rozvoj CR.....	25
1.7 MARKETINGOVÝ PŘÍSTUP VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	26
1.8 VYUŽITÍ MARKETINGU V CESTOVNÍM RUCHU	27
2 VEŘEJNÁ PODPORA CESTOVNÍHO RUCHU	30
2.1 DESTINAČNÍ MANAGEMENT.....	30
2.1.1 Definice destinace	32
2.1.2 Vymezení managementu cestovního ruchu	33
2.1.3 Organizace cestovního ruchu	33
2.2 POLITIKA CESTOVNÍHO RUCHU	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
3 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU PLUMLOVSKO	39
3.1 ZÁKLADNÍ SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ.....	39
3.1.1 Charakteristika území.....	40
3.1.2 Charakteristika obyvatelstva	40
3.1.3 Trh práce a ekonomika.....	42
3.2 VIZE A CÍLE MIKROREGIONU.....	44
3.2.1 Vize	44
3.2.2 Strategické cíle	45
4 ANALÝZA A HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU PLUMLOVSKO	48
4.1 PŘÍRODNÍ A SPOLEČENSKÉ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU.....	48
4.1.1 Lokalizační předpoklady	48
4.1.2 Realizační předpoklady	55

4.2	FINANCOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU.....	60
4.3	ANALÝZA A VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ S JEDNOTLIVÝMI AKTÉRY MIKROREGIONU	62
4.4	SWOT ANALÝZA	64
5	NÁVRHY PROJEKTŮ VEDOUcí K ROZVOJI CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU.....	67
5.1	STAŇ SE FARMÁŘEM.....	67
5.1.1	Cíle projektu.....	68
5.1.2	Cílová skupina.....	69
5.1.3	Program	69
5.1.4	Struktura rozpočtu	71
5.2	NAUČNÁ STEZKA	72
5.2.1	Umístění realizace	73
5.2.2	Cíl projektu.....	74
5.2.3	Cílová skupina.....	74
5.2.4	Propagace	75
5.2.5	Struktura rozpočtu	75
5.3	ROZHLEDNA NA HORCE	76
5.3.1	Umístění realizace	78
5.3.2	Cíle projektu.....	79
5.3.3	Cílová skupina.....	79
5.3.4	Propagace	80
5.3.5	Struktura rozpočtu	81
6	ČASOVÁ A NÁKLADOVÁ ANALÝZA, STANOVENÍ RIZIK VYBRANÉHO PROJEKTU NA ZVÝŠENÍ NÁVŠTĚVNOSTI.....	84
6.1	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU „NAUČNÁ STEZKA“	84
6.2	NÁKLADOVÁ ANALÝZA PROJEKTU „NAUČNÁ STEZKA“	85
6.3	STANOVENÍ RIZIK PROJEKTU „NAUČNÁ STEZKA“	86
6.4	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU „ROZHLEDNA NA HORCE“	87
6.4.1	Výstupy z QM for Windows	88
6.5	NÁKLADOVÁ ANALÝZA PROJEKTU „ROZHLEDNA NA HORCE“	90
6.6	STANOVENÍ RIZIK PROJEKTU „ROZHLEDNA NA HORCE“	91
	ZÁVĚR	93
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	95
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	100
	SEZNAM OBRÁZKŮ	101
	SEZNAM TABULEK.....	102
	SEZNAM GRAFŮ	103
	SEZNAM PŘÍLOH.....	104

ÚVOD

V současné době je cestovní ruch považován za fenomén a významné odvětví národního hospodářství České republiky. Podle mnohých cestovní ruch prostřednictvím daných služeb poskytuje příjemné zážitky, jako je rekreace u vody, nebo na horách, avšak jeho význam je daleko komplexnější. S ohledem na jeho rychlý a stále pokračující růst je využíván také jako prostředek regionálního rozvoje. Jelikož rozvoj cestovního ruchu ovlivňuje ekonomické, i environmentální a sociálně kulturní oblasti na daném území.

Se zmíněnou problematikou úzce souvisí koncept destinačního managementu, který představuje vybraný proces řízení, jehož základ spočívá především v komunikaci, koordinaci a kooperaci v rámci celého regionu. Klade důraz na propagaci destinace jako celku a stanovení společných cílů a vize s důrazem na trvale udržitelný rozvoj území. Přesněji definuje rozvoj cestovního ruchu daným způsobem, tak aby z něj měli stejný užitek současní, i budoucí účastníci.

Proto se tato diplomová práce zaměřuje na problematiku cestovního ruchu a seznámení s jeho současným stavem na území Mikroregionu Plumlovsko, nacházející se v Olomouckém kraji, který je z části periferní oblastí a na jehož území se nachází mnoho přírodních a kulturních památek. Na základě tohoto seznámení jsou následně navrženy konkrétní projekty zaměřené na zvýšení jeho atraktivity a návštěvnosti tak, aby docházelo k růstu příjmů plynoucích z cestovního ruchu a zintenzivnění spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem na území vybraného mikroregionu.

Venkovské svazky obcí, jako je Plumlovsko, mají vhodné předpoklady pro rozvoj venkovské turistiky, případně agroturistiky, kdy právě takové prvky cestovního ruchu jsou na vybraném území velmi slabé. Koncept venkovské turistiky se soustřeďuje na venkov, kde je kladen důraz na jeho každodenní způsob života a okolní přírodu. Samotný pojem se objevil již v devatenáctém století jako určitá forma reakce na rozvoj průmyslových oblastí v blízkosti lidského bydlení. S rozvoje venkovské turistiky se ve vybrané oblasti rozvíjí i turistická infrastruktura představující vybudování cyklostezek, turistických a naučných tras a farmy využívané především pro agroturistiku. Ta představuje trávení volného času přímo na soukromých farmách a zemědělských usedlostech za účelem poznání běžného života na venkově s blízkým kontaktem s přírodou a domácími zvířaty. V dnešním hektickém a uspěchaném životě v městských aglomeracích se lidé rádi vrací ke klidnějšímu životnímu stylu na venkově alespoň ve svém volném čase.

CÍLE A METODY PRÁCE

V návaznosti na východiska práce, vymezena v jejím úvodu, je hlavním cílem navrhnout vybraná řešení podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko, a to na základě analýzy a zhodnocení jeho současného stavu. Kdy výsledkem těchto zmíněných projektů je pozitivně podpořit rozvoj cestovního ruchu na jeho území, tak aby se zvýšila atraktivita a návštěvnost celého mikroregionu.

Zjištěné teoretické poznatky obsažené v první části práce slouží k pochopení problematiky cestovního ruchu s návazností na destinační management a možnosti veřejné podpory při rozvoji území, z tohoto důvodu jsou využity dostupné články a literární zdroje.

Jeden z dílčích cílů, který vede k vytvoření konkrétních návrhů projektu, je provedení analýzy základních charakteristik Plumlovska, ta zahrnuje analýzu sociálně-ekonomických aspektů území a předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Na základě techniky sběru potřebných informací tvořily datový podklad pro výše uvedené analýzy veřejně dostupná statistická data z Českého statistického úřadu a ze Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko. Jako další techniky sběru dat byly zvoleny semistrukturované rozhovory s vybranými aktéry cestovního ruchu což je částečně strukturovaný řízený rozhovor. Výhodou těchto rozhovorů je, že si osoba, která vede rozhovor, může dopředu připravit potřebné otázky, a tak z pohledu druhé strany vypadat kompetentněji. Oproti tomu dotazovaní mají zase možnost vyjádřit své subjektivní názory a připomínky. Proto tento typ rozhovoru je považován za velmi spolehlivý zdroj informací. (RWJF, ©2008)

Jejich otázky byly připravené tak, aby dopomohly k lepšímu pochopení současného stavu cestovního ruchu na daném území. Dotazované subjekty zahrnují, jak skupinu aktérů z veřejného sektoru, tak i subjekty působící v soukromém sektoru figurující v oblasti ubytovacích, stravovacích a podobných služeb. Uskutečnění rozhovorů proběhlo z větší části na základě osobních pohovorů, ale i prostřednictvím emailové korespondence. Pro tento sběr dat bylo stanoveno časové rozmezí šesti měsíců. Výstupy rozhovorů slouží jako podklad pro zhodnocení současného stavu a zpracování vybraných projektů v návrhové části. Takto získána data jsou považována za primární zdroje. Avšak pro vytvoření konkrétních návrhů opatření byly využity i sekundární elektronické zdroje představující katastrální a mapová data.

Navržená opatření, mohou aktéři mikroregionu, v případě potřeb, využít pro podporu rozvoje místního cestovního ruchu a zvýšit tak jeho perspektivu a zájem ze strany potenciálních návštěvníků.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch je chápán jako výsledek dlouholetého vývoje lidstva a součást jeho běžného života. Už ve Starověku se uskutečňovaly obchodní stezky, nebo v období Antiky se začal projevovat zájem o lázeňství, které již v té době představovaly určitou formu cestovního ruchu. Zlomovým rokem pro tohle odvětví se stal rok 1989, kdy vzniklo mnoho cestovních agentur a kanceláří. Tak se cestovní ruch stal podstatným prvkem moderní společnosti. Rozvoj ovlivňují nejen jeho předpoklady, ale i poskytované služby a jednotliví aktéři působící v oblasti cestovního ruchu, na které je zaměřena první část kapitoly. Druhá část je pak orientovaná na oblast cestovního ruchu z pohledu trvalé udržitelnosti a využití marketingového přístupu.

1.1 Definice cestovního ruchu

V moderní společnosti je cestovní ruch součástí volného času osob a samotná schopnost cestovat je považována za ukazatel kvality života. (Michalkó, Irimiás a Timothy, 2015). Tuto myšlenku potvrzuje i Šimková (2013, s. 10), která uvádí, že cestovní ruch je nezbytnou součástí současného životního stylu a lidských potřeb, proto se také stal velmi důležitou ekonomickou oblastí (např. při realizaci cestovního ruchu se vytvářejí nová pracovní místa), přesněji se jedná o specifický průmysl s podstatným ekonomickým dopadem na řadu dalších odvětví, jako je doprava, stavebnictví, zemědělství, bankovníctví atd. Na území, kde se nachází rozvinutý cestovní ruch, existují dobré příležitosti pro různé formy podnikání, nebo pro pořádání kulturních a sportovních akcí. Z takového důvodu se cestovní ruch může definovat jako souhrn všech aktivit, propagace, služeb, ale i hospodářských a společenských odvětví zajišťující přepravu, ubytování, stravování a zábavu, který uspokojuje potřeby a přání turistů. (Goeldner a Richie, 2014, s. 5)

Cestovní ruch lze tudíž definovat různě, primárně však jde o lidi cestující na dané místo mimo jejich trvalé bydliště, kde v cílové destinaci, buď mohou navštívit své příbuzné a známé, nebo obdivovat místní památky, případně kde mohou strávit svůj volný čas relaxováním. Pod pojem cestovní ruch se řadí i služební cesty spojené s kongresy, avšak obdobné je to i se studijními cestami studentů v rámci výměnných pobytů apod. (Goeldner a Richie, 2014, s. 3) Podle Coopera (2012, s. 10) je turismus neboli cestovní ruch velmi osobní zkušenost, na kterou se člověk těší a následně si ji zapamatuje jako „nejdůležitější“ okamžik svého života.

Cestovní ruch je úzce spojován s pojmem cestování, které má dlouhou historii, k nejznámějším postavám cestování patří např. Marco Polo, nebo objevitel Ameriky Kryštof Kolumbus. Oproti tomu novodobou formu cestovního ruchu představil až v 19. století anglický podnikatel Thomas Cook, který v roce 1841 založil vůbec první a dodnes fungující cestovní kancelář Thomas Cook & Son známou téměř po celém světě. (Foretová a Foret, 2001, s. 13) Podle Kotíkové (2013, s. 15) právě v 19. století začali lidé pocívat potřebu zaštitit jejich cesty, proto se dostávala do popředí otázka rozvoje cestovního ruchu a zakládání cestovních kanceláří.

Tak jako jiné činnosti také cestovní ruch s sebou nese ekonomické a mimoekonomické výhody a nevýhody pro dané území, způsobené především volným pohybem osob. Výhody se dělí na výhody pro turisty (odpočinek, sport, poznávání) a pro místní obyvatelé (nové pracovní příležitosti mimo jiné i pro výtvarníky, řemeslníky, hudebníky aj.), výhody zvyšují hlavně hrubý národní produkt, rozvoj infrastruktury a životní úroveň obyvatel. V případě zahraničních turistů pomáhají vytvářet rezervy cizích měn a ruší jazykové, sociokulturní a náboženské bariéry. Přes všechny jeho kladné stránky, zde figurují i ty záporné. (Goeldner a Richie, 2014, s. 27-29)

Paradoxem je, že většina negativ bývají způsobena právě nadměrným rozvojem cestovního ruchu a občas se v prvních fázích tváří jako pozitiva. Takovým vzorovým příkladem je zvyšující se poptávka po zdrojích, jelikož v každé oblasti se snažíme dosáhnout zvyšující se poptávky, v tomto případě se jedná přesněji o činnosti spojené s propagací místních specialit a zajímavostí, tak aby se zabezpečila práce pro místní řemeslníky a zvýšila se tím zaměstnanost v regionu. Nadměrná poptávka po produktech však znemožňuje uspokojit veškeré potřeby. I zmíněná zaměstnanost se nachází na straně negativa, a to z důvodu sezónnosti (lyžařská střediska, letní rekreace u vody aj.). Závěrem lze podotknout, že je důležité v oblasti cestovního ruchu dosáhnout správného vyvážení, přesněji uskutečnit takové kroky, které povedou k podpoře výhod a k omezení nežádoucích vlivů. (Goeldner a Richie, 2014, s. 29)

1.2 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch lze členit podle motivace účastníka, anebo podle jeho způsobu realizace.

1.2.1 Cestovní ruch podle motivace účastníka

Jednotlivé druhy členění se v praxi nevyskytují odděleně, ale vzájemně se kombinují, přičemž jeden bývá vždy v dominantním postavení. Motivace představuje souhrn různých podnětů vedoucí k účasti na cestovním ruchu, z toho důvodu se rozlišuje například:

- rekreační,
- sportovní,
- dobrodružný,
- myslivecký a rybářský,
- lázeňský,
- zdravotní,
- obchodní – služební cesty,
- kongresový,
- kulturní,
- náboženský neboli poutní
- a stimulační cestovní ruch. (Hesková, 2006, s. 21)

S tím víceméně souhlasí Holeček, Mariot a Střída (2007) i Foretová a Foret (2001, s. 17-18), kteří uvádí, že podle motivu se mimo jiné cestovní ruch dělí i na kulturně-poznávací, společenský (setkání s příbuznými a známými), vzdělávací, poznávací přírodu, profesní, politický (sjezdy, mítinky politiků a politických stran), na nákupní a specifický, který zahrnuje také i turistiku pro handicapované. Zatímco Kotíková (2013, s. 22) jej podle motivace rozděluje pouze na cestovní ruch uskutečněný v rámci volného času, anebo zahrnující obchodní a služební cesty.

Rekreační cestovní ruch Holeček, Mariot a Střída (2007, s. 24-25) definují jako druh cestovního ruchu s pasivním i aktivním odpočinkem ve vhodném prostředí, který se orientuje na obnovu fyzické i psychické síly člověka. I **sportovní** je charakterizován jako pobyt ve vhodném prostředí, avšak na rozdíl od rekreačního cestovního ruchu je spojován s určitou fyzickou aktivitou, případně představuje cestování větší skupiny fanoušků za určitou sportovní událostí. Na sportovní cestovní ruchu navazuje **dobrodružný cestovní ruch**,

který Hesková (2006, s. 23) definuje tak, že při němž účastník zažije dobrodružství s mírou kontrolovaného rizika. Řadí se sem adrenalinové sporty, cestování do člověkem opuštěných koutů světa apod.

Následující **myslivectví** je považováno za samostatný druh, kdy se jedná o sportovní, částečně rekreační typ odpočinku, jehož součástí je **rybářský cestovní ruch**. Při organizování tohoto druhu je nutné vždy respektovat příslušnou legislativu. Zmíněné druhy cestovního ruchu se soustřeďují do přírody, zatímco **kulturní cestovní ruch** uspokojuje duchovní potřeby účastníků a proto je soustřeďován do míst, kde se nachází kulturní dědictví (muzea, galerie, výstavy, festivaly, společenské a náboženské akce). Jeho specifickým druhem je tzv. **náboženský cestovní ruch**, který je spojován se všemi formami náboženství, představuje organizování návštěv poutních míst, kterým je obec, město, osada nebo jiný krajinný prvek. Náboženský cestovní ruch je sice součástí kulturního, avšak v tomto případě se odmítá účastníky označovat za turisty. (Hesková, 2006, s. 24)

Všeobecně známým druhem cestovního ruchu je **lázeňský způsob odpočinku**, který se zaměřuje na zlepšení kondice člověka jak už v lázních, ve vytvořených rekreačních centrech, pomocí léčebných procedur (přírodní léčivé vody, plyny, bahno, relaxační programy, masáže atd.), tak i díky pobytu u moře, nebo v lesích. V návaznosti na existenci lázeňství se rozvíjí v současné době tzv. **zdravotní cestovní ruch**, jenž odráží zdravotní uvědomění lidí a snahy podporovat jejich zdraví. Vliv na jeho rozvoj mají nejen trendy, jako jsou pohoda, péče o tělo a krásu, ale i rostoucí počet pracovně vytížených manažerů a podobných pracovníků, kteří dbají na intenzivní, ale krátkodobé zotavování. (Hesková, 2006, s. 25-26)

Přesným opakem se jeví druh **kongresový neboli kongresová turistika**, kdy dochází k předání odborných znalostí v rámci skupiny odborníků ve velkých městech prostřednictvím kongresů, konferencí, seminářů, nebo přednášek a většinou bývá od účastníků vyžadovaný vysoký standard služeb. A poslední **stimulační (incentivní)** zařizují zaměstnavatelé pro své zaměstnance z důvodu motivace k vyššímu pracovnímu nasazení, tyto služby od zaměstnavatele jsou poskytovány buď zdarma, nebo za zvýhodněných podmínek. (Holeček, Mariot a Střída, 2007, s. 25)

Kotíková (2013, s. 23) se při tomto typu pouze odkazuje na Světovou organizaci cestovního ruchu, která rozlišuje motivy cestování takto:

- využití volného času, dovolená a rekreace,
- návštěvy rodiny a přátel,

- obchodní a jiné pracovní cesty,
- léčení,
- náboženské motivy
- a ostatní.

1.2.2 Cestovní ruch podle způsobu realizace

Podle způsobu samotné realizace můžeme cestovní ruchu členit podle:

- **geografického hlediska** – domácí, zahraniční, mezinárodní,
- **způsobu organizování** – individuální, organizovaný,
- **délky účasti** – krátkodobý, dlouhodobý,
- **ročního období** – sezónní, celosezónní,
- **podle členství** - vázaný a volný. (Holeček, Mariot a Střída, 2007, s. 25)

Například Hesková (2006, s. 28-29) dále rozlišuje cestovní ruch **podle počtu účastníků**, který klade důraz na životní prostředí a patří sem tzv. ekologický turismus, který charakterizuje ticho a návrat k přírodě v poslední době je velmi žádaný, opakem tomu je tzv. masový cestovní ruch, který se soustřeďuje na větší skupinu účastníků, představuje rychlé dopravní prostředky, nákupy, suvenýry apod.

Většina typů cestovního ruchu je podmíněna vlivům sezonních výkyvů poptávky po produktech, proto tuto skutečnost je nutné brát v potaz při plánování a prognózování všech činností. (Hesková, 2006, s. 34) Beránek (2013, s. 60) sezónnost popisuje jako „*konstantní zákonitost dynamiky konkrétního jevu v časovém období kratším než jeden rok, která se projevuje zvyšováním nebo snižováním hladiny určitého ukazatele během roku v průběhu řady let.*“

1.3 Jednotliví aktéři cestovního ruchu

V cestovním ruchu figurují na straně poptávky účastníci cestovního ruchu a na druhé straně stojí stát a jeho organizační složky, neziskové organizace, nebo soukromé subjekty.

1.3.1 Vymezení pojmu účastník CR

Beránek (2013, s. 16-17) poukazuje na to, že mezinárodní uznávané rozdělení obsahuje čtyři označení účastníka CR (stálý obyvatel, návštěvník, turista a výletník). S tím souhlasí

i Hesková (2006, s. 13-14) a dále uvádí, že účastníkem může být každý, kdo uspokojuje vlastní potřeby mimo své trvalé bydliště, a to zpravidla ve svém volném čase.

Stálý obyvatel (rezident) domácí, musí na určitém místě žít alespoň šest po sobě jdoucích měsíců před odjezdem do jiného místa, kde se zdržuje kratší dobu, než je právě daných šest měsíců. Avšak mezinárodní rezident musí na určitém místě žít alespoň jeden rok před příjezdem do jiného místa (země), z kterého do jednoho roka odcestuje, s tím souhlasí i Hamarneh (2014, s. 11). **Návštěvník (visitor)** se charakterizuje jako osoba cestující do jiné země, nebo na jiné území mimo své trvalé bydliště na dobu nepřevyšující jeden rok u překročení hranic, nebo šest měsíců v rámci jedné země. Následující **turista (tourist)** se v dané oblasti zdržuje poměrně kratší dobu, avšak alespoň jedno přenocování. Oproti tomu Cooper (2012, s. 10) se nezabývá dělením účastníku a považuje obecně turistu jako hlavní postavu v turistickém systému, o kterého je potřeba se starat. Poslední **výletník (excursionist, same-day visitor)** v daném místě vůbec nepřenocovává. (Beránek, 2013, s. 17)

1.3.2 Charakteristika orgánů a organizací cestovního ruchu

Holešinská (2012, s. 36) rozděluje politiku na mezinárodní, národní a lokální. A právě mezinárodní politiku Tittelbachová (2011, s. 18) definuje jako politiku, která je vždy uskutečňována přes hranice určitého státu, tedy v rámci organizací jako je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světová organizace cestovního ruchu, anebo Evropská unie.

Mezi pravomoci EU se řadí koordinace a podpora činností jejich členských zemí v oblasti cestovního ruchu. EU má tedy podporovat příznivé prostředí pro rozvoj podnikajících subjektů v tomto odvětví a spolupráci mezi jednotlivými členskými státy, ale i vytvářet finanční nástroje pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Na této úrovni má na starost oblast cestovního ruchu, jak uvádí Hamarneh (2014, s. 40), především Evropská komise a Evropský parlament. V rámci Evropské komise se cestovním ruchem zabývá Generální ředitelství Podnikání a průmyslu, kde je řešen jako ekonomická aktivita zaměřená především na rozvoj příjezdového a domácího cestovního ruchu, a Generální ředitelství Zdraví a spotřebitelé, kde se zaměřují na ochranu spotřebitele ve vztahu k výjezdovému a domácímu cestovnímu ruchu. Podle Houška a Petru (2010, s. 11) kromě Evropské komise a Evropského parlamentu v mezinárodním cestovním ruchu figurují i Evropská rada, Rada Evropské unie a Evropský soudní dvůr.

Národní úroveň politiky cestovního ruchu

Holešinská (2012, s. 36) rozděluje roli státu v cestovním ruchu do čtyř funkcí, kterými jsou:

- **Koordinátor**, kdy cestovní ruch ovlivňuje svými podpůrnými a regulačními zásahy, a tak zajišťuje vhodné rámcové podmínky pro realizaci CR. V rámci funkce „koordinátor“ se zaměřuje na dopravu, infrastrukturu, trh práce a vzdělání.
- **Producent**, kdy je stát v roli vlastníka rekreačních zdrojů a veřejných služeb. V rámci této funkce se zaměřuje na oblasti dopravního systému a bezpečnosti.
- **Katalyzátor**, kdy přispívá k rozvoji cestovního ruchu prostřednictvím investic a podporuje tak vývoj nových produktů cestovního ruchu. Tedy pomocí funkce „katalyzátor“ se zaměřuje na posílení konkurenceschopnosti a růstu odvětví.
- **Plánovač**, kdy se orientuje na rozvoj a zajištění efektivního využití všech zdrojů. Ve funkci „plánovač“ se zaměřuje na územní plánování.

Kompetence týkající se podpory rozvoje cestovního ruchu se v ČR řadí pod Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), to však při zpracování a řešení specifických cílů spolupracuje s ostatními ministerstvy, samosprávami a organizacemi dle dané příslušnosti. Zákonem č. 272/1996 Sb. mu bylo přiděleno kromě jiných činností, také totiž správa cestovního ruchu, jehož sekce je na MMR rozdělena na odbor:

- práva a státního dohledu,
- koncepce a mezinárodní spolupráce,
- rozvojových programů. (Hesková, 2006, s. 88)

Regionální úroveň politiky cestovního ruchu

Na regionální úrovni figurují jak kraje, tak i obce. Jednotlivé kraje jsou spravovány svými zvolenými zastupitelstvy, jejichž kompetence vymezuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Takovými kompetencemi jsou např. předkládání návrhů zákonů Poslanecké sněmovně, nebo koordinování rozvoje území, schvalování koncepce rozvoje cestovního ruchu na území příslušného kraje aj. Oproti tomu kompetence obcí v oblasti cestovního ruchu zahrnuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, který poukazuje pouze na to, že obce mohou být pouze členem svazku obcí za účelem ochrany a prosazování společných zájmů v oblasti školství, sociální péče, kultury, zdravotnictví, požární ochrany a ochrany životního prostředí, nebo i veřejného pořádku, péče o zvířata a hlavně tedy cestovního ruchu. (Hesková, 2006, s. 88-89)

Holešinská (2012, s. 36) oproti tomu dále upozorňuje, že nezáleží, na jaké úrovni je politika cestovního ruchu uskutečňována, jelikož všechny úrovně politiky by měly vykazovat společný znak, čímž je začleňování cestovního ruchu do strategií plánování a ekonomického rozvoje.

Organizace na podporu cestovního ruchu

Na mezinárodní úrovni v cestovním ruchu působí především **Světová organizace cestovního ruchu** (UNTWO), což je mezinárodní odborná organizace systému OSN, která zodpovídá hlavně za podporu rozvoje udržitelného cestovního ruchu. UNTWO tvoří 156 členských států a přes 400 přidružených členů ze soukromého sektoru. Podporou subjektů cestovního ruchu se snaží posilovat jak ekonomické, sociální, tak i kulturní přínosy pro společnosti s ohledem na životní prostředí. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012)

Na mezinárodní úrovni v cestovním ruchu EU hrají důležitou roli podle Hamarneh (2014, s. 41) tyto organizace:

- Evropská komise asociací cestovních kancelářů (ECTAA),
- Evropská komise cestovního ruchu (ETC),
- a Evropská skupina pro cestovní ruch (ETAG).

Evropská komise cestovního ruchu byla založena v roce 1948, a prvních 19 let svého působení byla součástí OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), následně se stala samostatnou, dobrovolnou organizací. Jedná se o evropskou kontinentální turistickou organizaci, jejíž členem je i Česká centrála cestovního ruchu. ETC propaguje turistické destinace Evropy na zámořských trzích. **Evropská skupina pro cestovní ruch** byla založena až roku 1981 z iniciativy ETC, aby reprezentovala subjekty působící v cestovním ruchu. Jejím cílem je podporovat vztahy a spolupráci mezi jednotlivými vládami, národní turistickou organizací, subjekty veřejného a soukromého sektoru. (Hamarneh, 2014, s. 41)

Organizace působící v oblasti cestovního ruchu na území České republiky jsou podle Heskové (2006, s. 89):

- Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism,
- Svaz obchodu a cestovního ruchu České republiky,
- Národní federace hotelů a restaurací České republiky,
- Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu – HO.RE.KA ČR,

- Asociace cestovních kanceláří České republiky,
- Asociace průvodců České republiky,
- Sdružení průvodců České republiky.

Nejznámější organizací v ČR je bezpochyby státní příspěvková organizace Česká centrála cestovního ruchu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Základním cílem této organizace je stejně jako u ETC propagace České republiky v zahraničí i v ČR jako destinace cestovního ruchu. (CzechTourism, © 2017)

1.4 Poskytované služby cestovního ruchu

Cestovní ruchu reprezentuje speciální oblast služeb a integrovaných produktů. Nárůst poskytovaných služeb se řadí mezi nejvýznamnější znaky současné společnosti. Mezi jejich základní vlastnosti (znaky) patří nehmotnost, nestálost, neoddělitelnost a neskladovatelnost. (Foretová a Foret, 2001, s. 20)

Orieška (2010, s. 9) poukazuje mimo jiné i na speciální znaky pro služby cestovního ruchu, kterými jsou:

- časová a místní vázanost na primární nabídku cestovního ruchu,
- jejich komplexnost a komplementárnost,
- zastupitelnost,
- mnohooborový charakter,
- nezbytnost zprostředkování,
- dynamika a sezónnost poptávky po službě,
- nezbytnost poskytování informací o službě a její kvalitě,
- nemožná anonymita spotřebitele.

Prodejem služeb v oblasti cestovního ruchu se zabývají primárně cestovní kanceláře a cestovní agentury. Ty zprostředkovávají služby mezi dodavateli (poskytovateli) a odběrateli (cestujícími) a proto jim vzniká nárok na odměnu tzv. provizi, která je ve většině případů stanovena pevným procentem, nebo částkou z dosaženého obrátu prodeje. (Sysel a Zurynek, 2009, s. 55)

1.5 Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu

Hrala a Šafařík (2013, s. 13) tvrdí, že předpoklady pro rozvoj neboli činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu se dají rozdělit z hlediska ekonomického i geografického do tří základních skupin. První skupinou jsou tzv. **selektivní faktory** (činitelé), které mají podněcovat samotný vznik cestovního ruchu z hlediska poptávky, na to navazuje druhá **skupina lokalizačních podmínek** klasifikované jako činitelé podporující možnosti pro lokalizaci cestovního ruchu podle dané nabídky území. Poslední a nedílnou součástí jsou **realizační podmínky**, které přímo umožňují realizaci. Vystoupil a Šauer (2011, s. 34) souhlasí, že předpoklady cestovního ruchu se podle základní klasifikace dělí na lokalizační, selektivní a realizační, a dále uvádí, že takové předpoklady představují souhrn všech antropogenních, přírodních aspektů a jejich vazeb, které spolu vytvářejí vybrané předpoklady cestovního ruchu.

1.5.1 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady, jak už bylo zmíněno, mají primární postavení v cestovním ruchu, jelikož určují předpoklady oblasti pro jeho následný rozvoj. Hrala a Šafařík (2013, s. 13) je rozděluje na:

- objektivní faktory (politické, ekonomické a demografické),
- a subjektivní faktory (sociální).

1.5.2 Lokalizační předpoklady

Tyto předpoklady mají podle Vystoupila a Šauera (2011, s. 35) rozhodující význam pro lokalizaci konkrétních aktivit cestovního ruchu a lze je rozdělit na:

- přírodní (reliéf, přírodní atraktivity a struktury okolí, klimatické a hydrologické poměry, kvalita vzduchu, fauna a flóra),
- nebo společenské neboli kulturně-historické (památky a jiné lidmi vytvořené atraktivity území, místní tradice apod.).

1.5.3 Realizační předpoklady

Holeček, Mariot a Střída (2007, s. 22) potvrzují, že realizační předpoklady mají opravdu významné postavení v konečné fázi rozvoje, jelikož umožňují uskutečnit nároky účastníků cestovního ruchu v daném území s vhodnými lokalizačními podmínkami. Proto je následně rozděluje na:

- předpoklady dopravy (železniční, automobilová vodní, vertikální – lanovky, vleky, letecká),
- a materiálně-technické předpoklady (stravování, ubytování, zábava).

1.6 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu v České republice

Udržitelný rozvoj je chápán jako určitý proces zajišťování potřeb současné generace, aniž by znemožňoval uspokojovat potřeby té budoucí. K udržitelnému rozvoji se úzce váže tzv. udržitelný způsob života, který má hledat rovnováhu mezi právem každého člověka a zároveň i jeho odpovědností vůči ostatním současným a budoucím jedincům, ale i okolní přírodě, znamená tedy rovnováhu mezi:

- ekonomikou,
- sociálním
- a životním prostředím. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012)

Podle Závodné (2015, s. 7) zní definice udržitelného rozvoje takto: „*Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje lidské společnosti, který zachovává životní prostředí v souladu s ekonomickým a společenským pokrokem pro další generace.*“ S tím víceméně souhlasí i Houška (2014, s. 7), který uvádí, že udržitelný cestovní ruch z dlouhodobého hlediska nenarušuje přírodní, kulturní ani sociální prostředí.

Závodná (2015, s. 5) dále tvrdí, že udržitelné chování, stejně jako samotný udržitelný rozvoj je současným trendem, který se objevuje v několika podobách, ale i požadavcích, je zmiňován i při vytváření různých projektů, nebo i v managementu organizace a řízení státu. Proto není divu, že se objevuje také v cestovním ruchu. Obecně tedy udržitelný rozvoj cestovního ruchu se zaměřuje na uspokojení potřeb jeho nynějších účastníků (turistů) a hostitelských oblastí a současně dbá na ochranu, případně zhodnocení prostředí pro možné budoucí účastníky. Trvale udržitelný rozvoj je podle Ministerstva pro místní rozvoj ČR (© 2012) komplexní soubor daných strategií umožňující pomocí ekonomických a technologických prostředků uspokojovat lidské potřeby, tak aby byla splněna podmínka respektování předem daných environmentálních hranic.

I Evropské unie dbá na udržitelný rozvoj, jehož politika patří k základním kamenům hospodářského a civilizačního rozvoje, podrobnější informace o udržitelnosti EU jsou k nalezení

například v evropské Bílé knize o hospodářském rozvoji z roku 1993 a v současnosti existují Bílé knihy EU pro další odvětví. (Závodná, 2015, s. 13)

V oblasti cestovního ruchu figuruje tzv. Bílá kniha s názvem Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci KOM (2009), což je představován jako jeden z hlavních dokumentů z oblasti udržitelnost. Dokument udává, že by boj proti klimatické změně měl disponovat propojenými aktivitami týkající se snížení emisí skleníkových plynů a přizpůsobení se změně klimatu. Kniha také například odkazuje na Zelenou knihu z roku 2007 s názvem Přizpůsobení se změně klimatu v Evropě. Z oblasti cestovního ruchu Bílá kniha poukazuje na to, že klimatické jevy bývají většinou příčinou velkých hospodářských a sociálních dopadů na dané území, kdy postižena je i infrastruktura jak budov, dopravy, ale i energie a vody, což evokuje možnost hrozby pro hustě osídlené území. Dále také uvádí, že turismus by mohl v budoucnu utrpět možným snižováním sněhové pokrývky v horských oblastech a zvyšováním teplot ve Středomoří. (Závodná, 2015, s. 13)

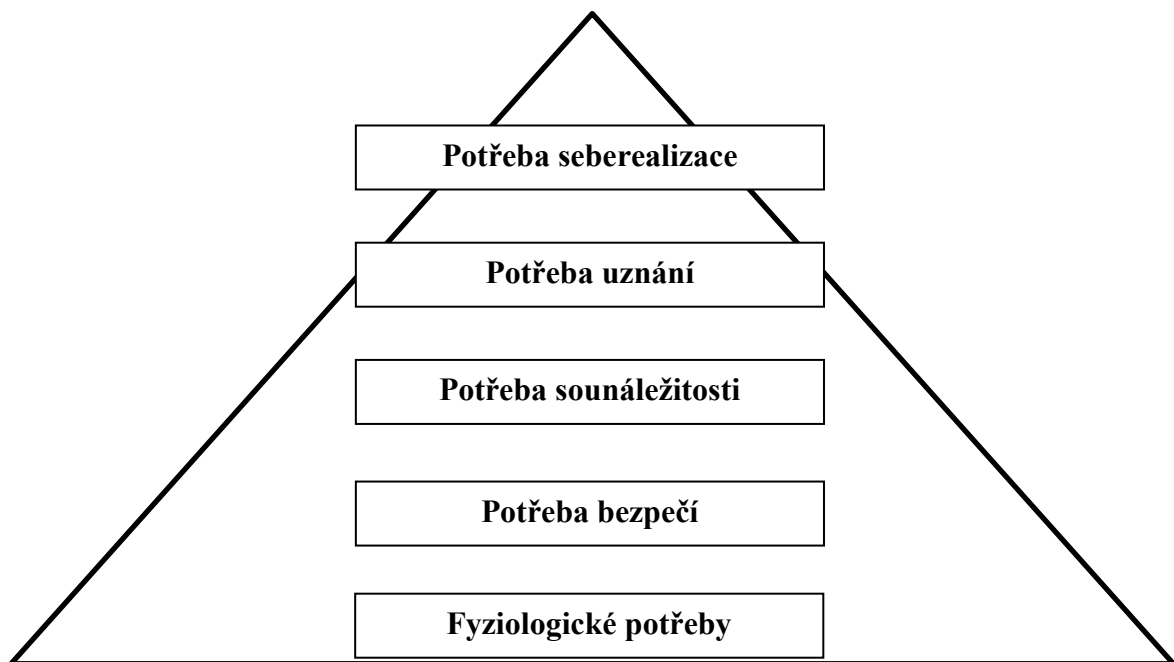
V České republice se po druhé světové válce nebral žádný ohled na životní prostředí, hovořilo se totiž o období industrializace, což představovalo využívání zdrojů bez rozmyšlení a tak docházelo k růstu znečištění přírody. I zemědělství se zaměřilo na mechanizaci a chemizaci bez ohledu na životní prostředí. K největšímu znečištění docházelo však v oblastech, kde se soustřeďovaly elektrárny, chemické závody nebo těžba surovin a hutě. Vznikaly zde skládky různých typů, které též obsahovaly životu nebezpečné látky. Po listopadu 1989 se situace v České republice, dříve Československu, změnila díky nově zavedenému systému Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí. V současné době každý rok vychází oficiální zprávy, které odráží pokroky v oblasti péče o životní prostředí. Česká republika má i svoji Strategii udržitelného rozvoje, což zastřešuje tři hlavní pilíře udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a environmentální). (Závodná, 2015, s. 14)

V rámci České republiky je vytvořena strategie, která jak uvádí Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (© 2012) byla jako Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky schválena usnesením vlády ČR 11. ledna 2010 a obsahuje pět prioritních os, kterými jsou:

- společnost, člověk a zdraví,
- ekonomika a inovace,
- rozvoj území,
- krajina, ekosystémy a biodiverzita,

- stabilní a bezpečná společnost.

Franke a kol. (2012, s. 27) pak například přímo poukazuje na problém, že většina spotřeby souvisí více s uměle vytvořenými tužbami jedinců než s jejich základními potřebami. S tím úzce souvisí výroba různých produktů, která neustále roste a zatěžuje tak životní prostředí. Proto se po roce 1989 začalo dbát na usměrnění ekonomického růstu tak, aby se přírodní zdroje zcela nevyčerpaly a potřeby současných obyvatel nebyly uspokojovány na úkor budoucím generacím, což je chápáno jako trvale udržitelný rozvoj. Při definování udržitelnosti cestovního ruchu v České republice se Závodná (2015, s. 24-25) odkazuje i na agenturu CzechTourism, která uvádí, že udržitelnost cestovního ruchu je určitá jeho forma zajišťující současně potřeby nynějších účastníků a pomáhá rozvoji území. Dále uvádí, že samotní turisté jsou vnímáni jako spotřebitelé a tudíž je možné jejich potřeby začlenit do Maslowovy hierarchie potřeb, kde se autorka pokusila zařadit i potřebu udržitelnosti mezi jednotlivé lidské potřeby, které se řadí do několika pater pyramidy, což zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 1 Maslowova pyramida potřeb turistů (Závodná, 2015, s. 25)

Z tohoto obrázku je zřejmé, že fyziologické potřeby jako je spánek, jídlo a pití se objevují vždy ve spodní části každé Maslowovy pyramidy potřeb, na tyto potřeby následně navazuje potřeba bezpečí, až jsou právě tyto zmíněné dvě potřeby uspokojeny, tak jedinec již začíná přemýšlet udržitelně.

Při seřazení potřeb účastníků cestovního ruchu se Závodná (2015, s. 25) dále odkazuje i na Hoogendijka (2012), který potřeby spotřebitelů rozděluje do čtyř následujících kategorií.

- **Základní potřeby** - potřeby, které jsou přirozené a nutné, tudíž se jich spotřebitel nemůže vzdát. V oblasti cestovního ruchu se sem řadí spánek, jídlo a přiměřená teplota.
- **Potřeby pro kompenzaci minulých ztrát** – jsou to takové potřeby, které se navzájem nahrazují. V případě cestovního ruchu se může jednat možnost o využívání bazénu v areálu hotelu z důvodu, že rybník nebo moře je nevhodné pro koupání, či se nachází ve velké vzdálenosti od ubytování. Případně i změna hotelu či pokoje je považována za potřebu pro kompenzaci minulých ztrát, jelikož původní stav nemusí vyhovovat daným parametrům.
- **Potřeby pro nápravu nebo předcházení škodám** – sem se řadí samotná udržitelnost cestovního ruchu, jako je vybudování katalyzátorů, čističek a jiných zařízení, které jsou součástí zachování životního prostředí na daném území.
- **Potřeby vytvořené minulým vývojem** – jedná se o potřeby, které jsou také přímou součástí udržitelnosti, tudíž se sem řadí například otázka rostoucí dopravy a jejich potřeba, nebo možnost eliminace znečištění dopravou aj.

1.6.1 Předpoklady území pro rozvoj CR

Cestovní ruch se realizuje pouze na určitém území, které disponuje přijatelnými předpoklady a potenciálem, nemusí se však jednat o administrativně daný region. Veškeré jeho aktivity se dějí v tzv. regionech cestovního ruchu, což představuje území pro něj vhodné a disponující s řadou nabízených služeb. S tím souhlasí i Nejd (2011, s. 42) který uvádí, že region je považován za základní územní článek rozvoje cestovního ruchu, jehož hranice vždy nemusí odpovídat administrativnímu rozdělení územních jednotek. Samotné prvky území jsou vždy přesně lokalizovány a soustřeďovány do souborů, které následně mohou vstupovat na trh a stát se předmětem směny. Pro vytvoření optimálních podmínek rozvoje cestovního ruchu nestáčí pouhá přítomnost atraktivit cestovního ruchu, ale je i nutné disponovat vhodným vnějším prostředím, jehož součástí je i regionální rozvojová politika a činnosti příslušných orgánů samosprávy a státní správy. (Předpoklady území pro rozvoj cestovního ruchu, © 2017)

1.7 Marketingový přístup ve veřejné správě

Podle Foretové a Foreta (2001, s. 91) je základním produktem veřejné správy z hlediska marketingu jisté území, jehož jádrem jsou poskytované hodnoty, díky nimž se konkrétní území dostalo do povědomí veřejnosti. Samotný vlastní produkt se odráží od:

- služeb, které se zde nabízí,
- ukazatele vybavenosti,
- stavu technických sítí
- a kvality životního prostředí.

S marketingem ve veřejné správě se pojí i slova jako jsou design a styl obce (regionu) odrážející se v jeho urbanistickém pojetí, nebo i značka představující jeho společný vizuální styl, která se používá k představení území jako celku. Společný vizuální styl napomáhá místním obyvatelům ztotožnit se s jejich bydlištěm, ale i návštěvníkům uvědomovat si jeho jedinečnost. Kromě základních produktů existuje i tzv. rozšířený produkt, jenž představuje soubor různých výhod, které nabízí veřejná správa strategicky významným investorům. Veřejná správa v marketingu má především za cíl sladit očekávání významných cílových skupin se skutečnou nabídkou území, proto lze konstatovat, že v takovém případě se města a obce ocitají v konkurenčním prostředí a navzájem mezi sebou soupeří o návštěvníky a investory. (Foretová a Foret, 2001, s. 91)

Takovou myšlenku téměř potvrzuje i Tittelbachová (2011, s. 16), která tvrdí, že se v současné době marketing dostává do oblastí, které jej doposud využívaly jen zřídka. Uvádí také, že byl marketing především doménou soukromého sektoru orientující se na maximalizaci zisku, avšak současný moderní marketing se začal objevovat nejen ve veřejné správě, ale i například v neziskových organizacích a v sociálních sférách. Marketingový přístup ve veřejné správě má naplňovat podstatu holistického marketingového přístupu využívaného ve firmách, jelikož kromě klasické funkce, což je vytváření zákaznický orientované nabídky pro tržní prostředí, plní i funkce etické, kulturní, sociální a společenské. Marketing veřejné správy se proto moc neliší od soukromého sektoru.

Kvůli zmíněným důvodům Foretová a Foret (2001, s. 91) zdůrazňují, že by obce měly využívat ve svých činnostech marketingový přístup a vytvářet tak SWOT analýzy, pomocí nichž mohou sledovat své silné a slabé stránky, nebo maximálně využívat možné příležitosti a minimalizovat hrozby.

1.8 Využití marketingu v cestovním ruchu

Základem teorie a praxe marketingu cestovního ruchu je podle Heskové (2006, s. 130) marketing služeb, obě oblasti totiž pracují se shodnými charakteristikami produktu, a to ve formě služeb.

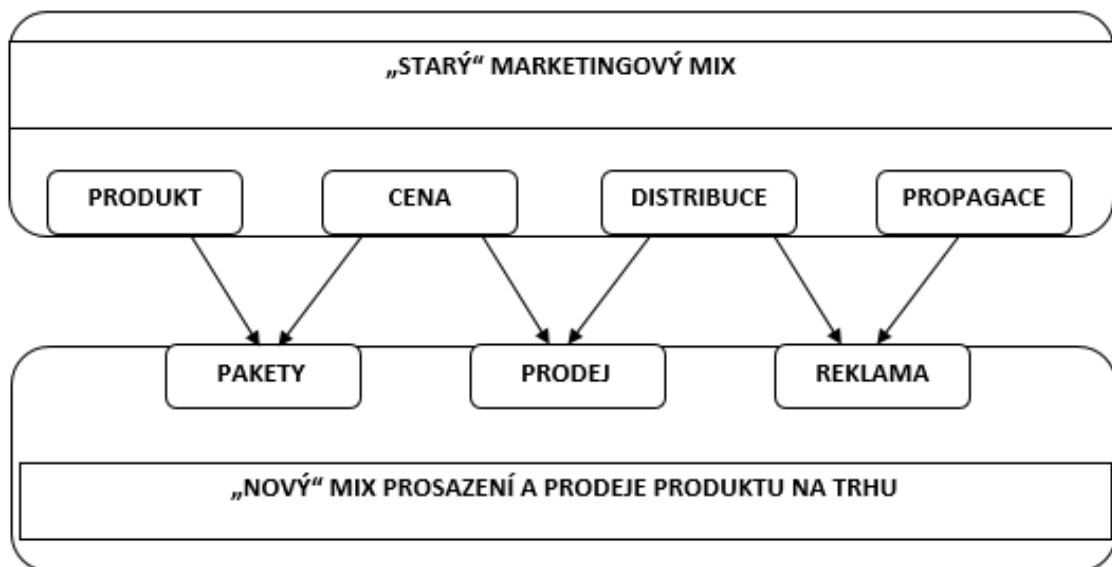
A právě v oblasti marketingu cestovního ruchu se Hesková (2006, s. 135) odkazuje na A. M. Morrisona (1996) a souhlasí s jeho myšlenkou, že marketing cestovního ruchu je plynulý proces plánování, naplňování, zkoumání, kontroly a následného vyhodnocování činností potřebných k zajištění, jak potřeb a požadavků zákazníků, tak i samotných cílů organizace. Proto k dosažení největší účinnosti potřebuje marketing úsilí každého jedince a jeho následná účinnost se pak může zvyšovat nebo snižovat činnostmi dalších komplementárních organizací.

I produkt tohoto marketingu má svá specifika, ty se však v podstatě shodují s charakteristikami služeb, kterými jsou:

- nehmotná podstata,
- pomíjivost, jelikož je nelze vyrábět na sklad,
- místní a časová vázanost výroby,
- vázanost služeb na jejich poskytovatele (dobré využívat jméno známé osobnosti),
- specifčnost distribučních cest, kdy nákup služeb cestovního ruchu je zrealizován převážně prostřednictvím různých zprostředkovatelů služeb (cestovní kanceláře apod.)
- a nemožnost přímo určit výše fixních a variabilních nákladů, proto se kalkuluje tzv. balík služeb (podmíněnost nákladů). (Hesková, 2006, s. 135-136)

V marketingu cestovního ruchu se také pracuje s marketingovým mixem, který je však rozšířen na 8 P. Podle Palatkové (2006, s. 62-63) se totiž do popředí dostává nový způsob marketingového mixu, kdy mohou destinace při jeho využití dosáhnout uspokojivých výsledků prodeje pomocí kombinací prvků původního marketingového mixu, avšak z velké části je znovu rozhodující cena. V tomto případě však nejde o zbrusu nový typ marketingového mixu, jelikož pracuje na základě původního 4 P, pouze je tedy shromažďuje do tří skupin a přikládá jim jinou váhu. Prostřednictvím spojení produktu a ceny vznikají tzv. pakety zahrnující různé all-inclusive služby, věrnostní karty a package. Následně cena a distribuce

spolu tvoří aktivní cenovou politiku, popřípadě yield management atd. Poslední skupinu tvoří distribuce a propagace, které spolu vytváří reklamu, jak zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 2 „Nový“ prodejní a „starý“ marketingový mix (Palatková, 2006, s. 63)

Oproti tomu Zelenka (2010, s. 20) i Hesková (2006, s. 141-147) do marketingového mixu cestovního ruchu začleňují jak původní složky, kterými jsou:

- produkt (Product),
- cenu (Price),
- místo distribuce (Place),
- marketingovou komunikaci (Promotion),

tak následně čtyři nové složky:

- lidi (People),
- spolupráci (Partnership),
- nabídku balíku služeb (Packaging),
- a programovou specifikaci služeb (Programming).

Zelenka (2010, s. 125-128) současně klade velký důraz i na sociální sítě a z tohoto důvodu tvrdí, že cestovní ruch prochází v posledních desetiletí změnami, jak v rovině technologické, psychologické, geografické, kognitivní a marketingově manažerské, tak i v sociální. Sociální

sítě začaly v posledních letech značně ovlivňovat samotný cestovní ruch i jeho marketing, zároveň otevírají možnost určité zpětné vazby klientů na kvalitu poskytovaných služeb. Přesněji představují takové webové aplikace, které umožňují vzájemnou komunikaci na webu, sdílení znalostí, emocí, zážitků, fotek aj. A právě z těchto důvodů mají sociální sítě velký potenciál v oblasti marketingu turismu, proto bylo pro jejich využití zavedeno mnoho pojmů jako např. marketing sociálních médií, virální marketing, kdy si klienti šíří informace e-mailem atd. Oproti tomu mohou představovat i určitou formu hrozby, jelikož jejich obsah proniká do marketingového výzkumu a není nikam kontrolován.

2 VEŘEJNÁ PODPORA CESTOVNÍHO RUCHU

Veřejná podpora neboli státní podpora zahrnuje přímo nebo nepřímo poskytnuté peněžní prostředky ze státních financí, tedy poskytnuté státem, nebo jeho zprostředkujícím subjektem. Za státní finance se považují jak prostředky ze státních rozpočtů, tak i z fondů spadající pod kontrolu orgánů veřejné správy. Obecně lze konstatovat, že poskytnutí veřejné podpory může zvýhodnit jeden podnik vůči ostatním. Zpravidla v českém právním prostředí se považuje za příjemce veřejné podpory jakákoliv fyzická a právnická osoba, sdružení osob bez právní subjektivity, nebo samotný orgán veřejné správy. Poskytnutím veřejné podpory dochází určitým způsobem i k narušení hospodářské soutěže, protože příjemce podpory dosahuje silnějšího postavení než jeho možní konkurenti. Ze zmíněné definice tedy vyplývá, že podpora je realizována v různých formách, kterými mohou být přímé dotace, daňové úlevy, privatizace, navyšování základního kapitálu, půjčky, úvěry, státní záruky, nebo promíjení placení sociálního a zdravotního pojištění. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012)

Na základě této definice, lze určit 4 základní kritéria:

- podporu se poskytuje ze státních nebo jiných veřejných prostředků,
- podpora zvýhodňuje subjekty nebo odvětví nad ostatními,
- podporou je ovlivňován obchod mezi jednotlivými členskými státy,
- podpora narušuje hospodářskou soutěž.

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012)

2.1 Destinační management

Jamieson (2006, s. 4) uvádí, že jakékoliv kroky v rámci destinačního managementu by měly být v první řadě zváženy z hlediska udržitelného rozvoje. Holešinská (2012, s. 47) se při vymezení pojmu destinační management odkazuje například na Bratla a Schmidta (1998) a uvádí, že se destinační management jeví jako jistá strategie nebo také cesta pro turisticky vyspělé regiony, které mají odvahu ke koncentraci sil pro jisté účely spojené se společným rozvojem, organizací a prodejem svých produktů.

Tuto definici potvrzuje i Nejdí (2011, s. 148), který uvádí, že právě spojení všech podstatných subjektů v destinaci na principu partnerství je jednou z podmínek pro úspěšný destinační management a pro optimální zhodnocení předpokladů cestovního ruchu. Takového

zhodnocení lze dosáhnout díky úspěchu na trhu, z toho důvodu zde hrají klíčovou roli činnosti, přesněji specifické problémové okruhy, které buď přímo, nebo nepřímo souvisí s pozicí destinace na trhu, a které v dřívějším vývoji vykazovaly vyšší výskyt v různých situacích. Proto je nutné se těmito problémy zabývat odděleně, avšak pro lepší pochopení přímo vytvořit logický, vzájemně podmíněný soubor, ke kterému se bude přistupovat jako ke komplexnímu souboru podstatných prvků destinačního managementu. Takový celek má spojovat všechny zúčastněné partnery a také současně destinaci s trhem. Stejně jak Holešinská (2012) se autor při definování destinačního managementu odkazuje na Bartla a Schmidta (1998), a to přesněji při vymezení šesti základních prvků destinačního managementu, kterými jsou:

- systém důležitých produktů,
- distribuční síť a kanály,
- politika značky,
- systém řízení znalostí,
- systém řízení kvality,
- a organizace pro řízení turismu v destinaci.

Nejdl (2011, s. 149) dále však uvádí, že důležitým úkolem destinačního managementu mimo jiné je vytvořit produkt destinace, kterým se rozumí soubor vzájemně se podporujících a doplňujících se služeb. Tímto klíčovým produktem je pak produkt, jehož podstatou jsou zásadní služby (atraktivita), které umožňují odlišení dané destinace od její konkurence. Howie (2003, s. 1) zase upozorňuje na to, že klíčovou úlohou destinačního managementu je řešení mnoha navzájem protichůdných otázek, které vznikají při uskutečňování cestovního ruchu.

V pojetí České republiky se Holešinská (2012, s. 47) spíše přiklání k definici Páskové a Zelenky (2000), destinační management je soubor technik, nástrojů, ale i opatření používaných při koordinovaném plánování, organizování, komunikaci, rozhodování a regulaci cestovního ruchu v určité destinaci, poslední část však autorka popírá, jelikož tvrdí, že v rámci destinačního managementu nedochází přímo k regulaci, ale spíše k jeho ovlivňování. Proto lze konstatovat, že destinační management (řízení destinace) je určitá specifická forma řízení spočívající v procesu založeného na spolupráci mezi jednotlivými aktéry cestovního ruchu a koordinaci v oblasti plánování, organizování a rozhodování, přičemž pro úspěšnou realizaci je i komunikace velmi podstatná.

2.1.1 Definice destinace

Holešinská (2012, s. 43-44) se zabývá i definicí pojmu destinace a tvrdí, že jich objevuje v literatuře příliš mnoho, zároveň se totiž může definovat stejně jako region, tedy jako přesně ohraničená územní jednotka vykazující jednotnost, která jej odlišuje od ostatních územních jednotek. Z pohledu geografického lze destinaci vymezit jako územní celek vyznačující se společným postupem při využití potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu, dále také pro jeho rozvoj sdílenou kapacitou území, případně i společným životním cyklem a procesy cestovního ruchu. Odkazuje se třeba i na Biegra (1996), jeho definice destinace je nejčastěji citovaná, destinace představuje jako určitý geografický prostor, který je návštěvníky vybírána jako cíl cesty, následně se při definování odkazuje také na Cho (2000), že destinace je místo, kterou si turista vybírá pro trávení volného času mimo svůj domov. Obecně lze tedy uvádět, destinace je přirozený celek, který má jedinečné vlastnosti, a to z hlediska podmínek rozvoje, odlišné od jiných destinací a mezi tyto odlišnosti se řadí jeho atraktivita, nabízené služby a infrastruktura. Vymezení území destinace je však otázkou geografie cestovního ruchu, na základě jeho regionalizace se uvádí tři koncepty vymezení regionů:

- homogenní (stejný),
- nodální (funkční)
- a programové (územně plánovací),

kdy poslední zmíněné slouží hlavně pro administrativní účely, kontrolu.

S těmito názory souhlasí i Nejdrl (2011, s. 51), které tyto definice shrnul do tří základních charakteristik destinace:

- definovatelnost z pohledu návštěvníka, který si danou oblast vybírá,
- vybavenost atraktivitami a poskytovanými službami, které účastníkovi poskytnou komplexní zážitek
- a geografický ohraničený prostor – stát, místo, rezort.

Podle Coopera (2012, s. 32) je jednoduše turistickou destinací fyzický prostor, ve kterém turista stráví alespoň jednu noc a využije u toho i ostatní podpůrné služby a místní atrakce. Dále musí mít své určené fyzické a administrativní hranice, které definují jeho tržní konkurenceschopnost vůči ostatním destinacím. Neboť jak uvádí Wang a Pizam, (2011, s. 1) právě

destinace se staly základní jednotkou, určitým pilířem, pro modelování systému cestovního ruchu, jelikož většina jeho aktivit se uskutečňuje na vymezeném území. V návaznosti na definici destinace poukazuje Howie (2003, s. 1) na to, že v rámci řízení a rozvoje destinace mají být řešeny otázky uspokojování potřeb nejen turistů, ale i místních podnikatelů a obyvatel.

2.1.2 Vymezení managementu cestovního ruchu

Management cestovního ruchu je podle Holešinské (2012, s. 45-46) vědní disciplína přebírající poznatky z klasické vědy o řízení, které následně aplikuje na oblast cestovního ruchu, při této aplikaci jsou však brány do úvahy i určitá specifika vyznačující toto odvětví. Výchozím bodem jsou prvotní poznatky o řízení, avšak samotný pojem management může mít tři různé interpretace. Prvním definováním lze management popsat jako řídicí činnost spočívající v samostatném provádění řízení lidí. Druhým výkladem je takový, že se jedná o soubor odborných poznatků a principů, které se týkají řízení, z tohoto důvodu je brán jako samostatná vědní disciplína. Třetí definice vysvětluje management jako označení pro řídicí pracovníky v organizaci. V oblasti cestovního ruchu odpovídá management nejlépe definici, že management je řídicí činnost, přesněji v podání destinačního managementu se jedná tedy o řízení dané destinace, která zahrnuje kromě destinace (místa) i řízení jejich residentů a návštěvníků.

2.1.3 Organizace cestovního ruchu

V souvislosti s organizací cestovního ruchu v destinaci, je nutné rozlišovat, zda se jedná o organizační strukturu cestovního ruchu v pojetí politickém nebo v manažerském. V politickém pojetí organizace ji představují nositelé politiky, přesněji představitelé státní správy a samosprávy, kteří působí na jednotlivých územních úrovních a vytvářejí potřebný institucionální nástroj politiky cestovního ruchu, oproti tomu v manažerském pojetí jde o destinační společnosti (uskupení na principu public-private partnership). V některých případech nelze jednoznačně rozdělit tyto dvě zmíněné pojetí, jelikož manažerské uspořádání zajišťuje pomocí institucionálního nástroje politiky rozvoj cestovního ruchu na dané prostorové úrovni. (Holešinská, 2012, s. 72)

Rozmanitější vývoj organizace cestovního ruchu, jak na něj poukazuje Tittelbachová (2011, s. 64) započal až na konci 20. století přesněji po roce 1989, kdy došlo k otevření hranic, a za-

čala růst vysokým tempem, jak poptávka, tak i nabídky po zahraničním turismu. Tuto skutečnost potvrzuje i Holešinská (2012, s. 73) uvádějící, že po roce 1990 ministerstva obchodu a cestovního ruchu rozšířila svou agendu a začala vydávat oprávnění, koncese a povolení živnosti v oblasti cestovního ruchu, jejichž agendu po rozpadu federace v ČR převzalo Ministerstvo hospodářství ČR. Na regionální úrovni byly zřízeny odbory a komise cestovního ruchu.

Víceméně nekontrolovatelné tempo růstu, kterému stát v té době prakticky nevěnoval příliš velkou pozornost, tedy až na vytvoření základních rámcových podmínek pro fungování trhu jako jsou privatizace, reformy a liberalizace zahraničního obchodu, byly státní zásahy do této oblasti výjimečné. Až po úplném propadu po roce 1997 se vyvolala jistá potřeba vytvořit podmínky pro koncepční řízení cestovního ruchu, proto v roce 1999 vznikla prakticky první koncepce státní politiky. (Tittelbachová, 2011, s. 64)

V současné době je metodickým a koordinačním orgánem v oblasti cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Pro činnost tohoto ministerstva je v dnešní době podstatným nástrojem Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020, což je střednědobý strategický dokument vycházející z rozvojových možností cestovního ruchu na našem území. Jeho hlavními cíli jsou:

- využívat legislativní nástroje při vytváření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu,
- dosahovat podle daných pravidel nejvíce možné ochrany spotřebitele
- a koordinovat činnost cestovních agentur a kanceláří.

Ministerstvo je dále zapojeno i do různých aktivit mezinárodních organizací a prostřednictvím České centrály cestovního ruchu (CzechTourism) je ČR představována především v zahraničí jako zajímavá destinace. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012)

2.2 Politika cestovního ruchu

Předmětem práva obecně je úprava společenských vztahů a k této úpravě tedy dochází i v oblasti cestovního ruchu, kde se nacházejí však vztahy různorodé, jelikož do nich vstupují jak samotné státy a mezinárodní organizace, tak i fyzické a právnické osoby jako nositelé práv, oproti tomu na druhé straně, v roli klientů, kterým jsou služby cestovního ruchu poskytovány, vystupují spotřebitelé. V případě mezinárodního cestovního ruchu mohou v roli jak poskytovatelů, tak i spotřebitelů figurovat zahraniční osoby. (Hásová a Švarc, 2017, s. 11-12)

Hásová a Švarc (2017, s. 12-13) dále tvrdí, že podle toho jak jsou různorodé vztahy v cestovním ruchu, tomu i odpovídá jejich právní úprava, i přesto ji rozdělují do následujících pěti základní skupin:

- **Vztahy mezi státy**, upravují vztahy mezi jednotlivými státy, nebo i mezinárodními organizacemi jako Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) a tím se vytváří rámec a předpoklady pro výkon cestovního ruchu na mezinárodní úrovni. Normy, které upravují tyto vztahy, jsou uvedeny především v mezinárodních smlouvách, jelikož zmíněná právní úprava je předmětem mezinárodního práva veřejného.
- **Vztahy mezi státem a fyzickou osobou** (občan, cizinec), jedná se o vztahy, kdy fyzická osoba nevystupuje v roli podnikatele, ale pouze na straně spotřebitele. V takovém případě se jedná také o veřejnoprávní vztahy, kdy se ale bude aplikovat právo státu, které bývá u členských států Evropské unie zpravidla upraveno mezinárodními smlouvami.
- **Vztahy mezi státem a podnikatelským subjektem**, kdy do vztahu vstupuje na jedné straně stát a na druhé straně fyzická, nebo právnická osoba, jak tuzemský, tak i zahraniční podnikatel v cestovním ruchu. V tomto případě se též jedná o veřejnoprávní vztahy podléhající právu správnímu a finančnímu. Tuzemské právní předpisy se mohou řídit např. živnostenským zákonem, zákonem o ochraně spotřebitele, daňovými zákony, ale i celním zákonem a zákonem o ochraně kulturních památek. Jestli se však daný stát zavázal mezinárodními smlouvami, i takové vztahy jim podléhají.
- **Vztahy mezi podnikatelskými subjekty**, tomto případě se jedná o čistě obchodní vztahy mezi jednotlivými podnikatelskými subjekty, hlavně jejich podnikatelských činností v cestovním ruchu. Jestliže vzniknou na základě spolupráce podnikatelů se sídlem v ČR, upravuje tyto vztahy především právo obchodní a občanské vytvořené na území našeho státu. V situaci, kdy spolu do vztahu vstupují podnikatelé, kteří nemají sídlo na území stejného státu, tak se tyto vztahy upravují buď mezinárodními smlouvami, nebo se přímo určí pro jejich úpravu tzv. rozhodné právo, právo jednoho státu, kterým se budou řídit.
- **Vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli**, takové vztahy jsou jako předchozí vztahy mezi podnikateli považovány za soukromoprávní, jejichž podstata je obdobná

jako v jiných odvětvích, jelikož se jedná o vztahy týkající se uspokojování individuálních potřeb jednotlivých spotřebitelů.

Pro poskytování služeb cestovního ruchu v EU, jak uvádí Houška a Petru (2010, s. 85), jsou důležité tyto směrnice a nařízení:

- Směrnice o službách na vnitřním trhu
- Směrnice o uznávání odborných kvalifikací
- Směrnice o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy
- Směrnice o shromažďování statistických informací v cestovního ruchu
- Směrnice o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům smluv o nabytí práva k dočasnému užívání nemovitostí
- Nařízení stanovící společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě úplného odepření nástupu do letadla, zrušení nebo zpoždění letů,
- Nařízení o vytvoření seznamu, který uvádí letecké dopravce podléhajících zákazů provozování letecké dopravy apod.

Evropská směrnice o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (90/314/EHS), na kterou navazuje český zákon č. 159/1999 Sb., o některých specifických podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů a který řeší především otázku ochrany zákazníka cestovních kanceláří, se týká ochrany spotřebitele v mezinárodním cestovním ruchu a byla schválena Radou ES dne 13. června 1990. (Houška a Petru, 2010, s. 88)

Klíčovým předpisem právní úpravy cestovního ruchu v České republice je právě zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu. Tento zákon podle Petráše (2013, s. 91) má mnoho specifických prvků a i přesto, že vychází ze zmíněné evropské směrnice, v sobě nese především reakci na dřívější konkrétní problémy českých cestovních kanceláří. Při tvorbě tohoto zákona měli ministři za úkol rozšiřovat slučitelnost práva českého a evropského i přesto, že Česká republika v této době nebyla ještě členem Evropské Unie. Samotná tvorba zákona se tak opírala o tři navzájem propojené cíle. Prvním cílem bylo implementovat zmíněnou směrnici do vnitrostátního práva, což bylo podmínkou pro vstup do EU. Druhý cíl se zabýval zvýšením

ochrany spotřebitele v cestovním ruchu, na to navazoval třetí cíl týkající se zkvalitnění služeb cestovních kancelářích.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU PLUMLOVSKO

V následujících kapitolách je popsán Mikroregion Plumlovsko, a to jak z hlediska územního vymezení oblasti, tak i z hlediska sociálně-ekonomického stavu. Dále jsou zde uvedeny předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, ten bývá z větší části ovlivněn historií daného území. Mikroregion vznikl jako dobrovolný svazek obcí dne 15. 1. 2004 za účelem rozvojové spolupráce venkovských obcí. Hlavním účelem založení byla koordinace řešení vzniklých problémů samospráv jednotlivých obcí, kulturního a sociálního života, ale i jednotná snaha o rozvoj cestovního ruchu. (Regionální informační servis – Mikroregiony, © 2016)

Mikroregion Plumlovsko se nachází ve středu Moravy, v Olomouckém kraji, mezi krajskými městy - Olomoucí a Brnem. Jako příslušný svazek zahrnuje katastrální území obcí Krumsín, Mostkovice, Ohrozim, Prostějovičky, Stínava, Vícov a Plumlov. V roce 2017 se k obcím nově připojila sousední obec Seloutky, jelikož předtím do žádného svazku obcí nepatřila. Území se rozprostírá mezi Hornomoravským úvalem a Dražanskou vrchovinou, v blízkosti Plumlovské přehrady, v oblasti zvané také jako „Haná“. Mikroregion sousedí s dalšími podobnými svazky obcí, a to na severu s Mikroregionem Kosteletsko a na západně částečně s Mikroregionem Protivanovsko a zároveň i s Vojenským výcvikovým prostorem Dědice. Zásadní roli pro mikroregion hraje blízkost Statutárního města Prostějova. Lokalizaci mikroregionu znázorňuje mapa obsažená v příloze I. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Mikroregion Plumlovsko spadá v rámci Olomouckého kraje do turistického regionu Střední Morava, který je tvořen okresy Olomouc, Prostějov, Přerov a částí okresu Šumperk. Střední Morava je považována za velmi dostupnou oblast, jak z pohledu silniční, tak i železniční dopravy, jelikož většina regionu leží na důležitých silničních a železničních koridorech. (Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014-2020, 2013)

3.1 Základní sociálně-ekonomická analýza území

Sociálně-ekonomická analýza má poskytovat základní údaje o mikroregionu zahrnující podrobnější charakteristiku území a obyvatelstva, podle věkové skupiny, nebo ekonomické aktivity.

Plumlovsko se považuje za venkovský mikroregion, který se podle rozlohy řadí mezi menší mikroregiony v regionu Prostějov, jelikož zabírá 12 katastrálních území na ploše 5 250 ha,

avšak oproti tomu podle počtu obyvatel se řadí mezi středně velké mikroregiony, kde setrvává přibližně 6 000 obyvatel. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

3.1.1 Charakteristika území

Dobrovolný svazek obcí Plumlovsko zahrnuje obce Krumsín, Mostkovice, Ohrozim, Prostějovičky, Stínava, Seloutky, Vícov, a především Plumlov, podle nějž nese svůj název. Severozápadní část mikroregionu, což představují obce Stínava a Vícov lze řadit mezi periferní území, zatímco východní část, především obec Mostkovice, která se nachází v blízkosti města Prostějov, pod které v minulosti patřila a tvořila tak jeho místní část až do roku 1991, se řadí mezi vyspělejší oblasti mikroregionu. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

3.1.2 Charakteristika obyvatelstva

Od roku 2001 do roku 2010 došlo k celkovému nárůstu počtu obyvatel na území Plumlovska, a to o 511 osob (o 9,3 %), což mělo za následek i zvýšení hustoty osídlení. V těchto letech byl zaznamenán pokles obyvatel pouze u obce Krumsín (30 obyvatel). Jak ukazuje následující tabulka.

Tabulka 1 Počet obyvatel podle věkových skupin k 31. 12. 2001 a k 31. 12. 2010 (vlastní zpracování, Strategie rozvoje mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Území	Počet obyvatel 2001				Počet obyvatel 2010			
	0-14	15-59	60+	Celkem	0-14	15-64	65+	Celkem
Krumsín	121	409	112	642	80	443	89	612
Mostkovice	140	893	261	1294	227	1038	259	1524
Ohrozim	62	265	97	424	77	327	81	485
Plumlov	354	1482	432	2268	354	1688	422	2464
Prostějovičky	45	152	62	259	46	189	45	280
Stínava	22	89	37	148	18	105	29	152
Vícov	61	304	103	468	76	343	78	497
Plumlovsko	805	3594	1104	5503	878	4133	1003	6014

Ve zmíněném období se podle indexu stáří zlepšila i věková struktura obyvatelstva, což způsobilo nejen nárůst obyvatel v první skupině 0-14 let (přírůstek o 73 osob), ale i posunutí hranice poproduktivního věku z 60 na 65 let. Již v roce 2010 dosahoval index stáří tohoto mikroregionu hodnoty 114,2, což je nad úroveň nejen okresního a krajského, ale i republikového průměru. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Tabulka 2 Počet obyvatel podle věkových skupin k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování, ČSÚ 2018)

Území	Počet obyvatel 2016			
	0-14	15-59	65+	Celkem
Krumsín	70	373	115	558
Mostkovice	251	992	311	1554
Ohrozim	68	311	86	465
Plumlov	317	1538	466	2321
Prostějovičky	45	204	46	295
Stínava	27	97	32	156
Vícov	101	323	89	513
Plumlovsko	879	3838	1145	5862

A v nově připojené obci Seloutky se nacházelo k vybranému datu přibližně 509 obyvatel, z toho 83 osob (0-14), 313 (15-59) a 110 (65+). Jak lze vyčíst z předchozí tabulky za rok 2016, celkový počet obyvatel se na území Mikroregionu Plumlovsko snížil, v porovnání s rokem 2010, a to o 152 obyvatel (o 2,5 %), paradoxně došlo však k nárůstu obyvatel v poproduktivním věku, největší nárůst pocítila obec Mostkovice. Tato skutečnost může být způsobena vyšším věkem dožití, než tomu bylo v předchozích letech, nebo tuto skutečnost mohlo způsobit plnění strategického cíle Kvalita života a rozvoj venkov, kterému se oblast poslední dobou věnuje, případně i kladná migrace do regionu.

I přesto, že je migrace kladná a zpravidla od roku 2013 se sem více obyvatel stěhuje, než odchází, podle Českého statistického úřadu k 31. 12. 2016 zde došlo k úbytku ekonomicky aktivního obyvatelstva, tento pokles je způsoben především migrací mladých lidí za prací do ekonomicky stabilnějších měst (regionů).

Podle složení populace mikroregionu právě z hlediska věkových skupin je patrné, že takzvaně mikroregion stárne, jelikož poproduktivní část obyvatelstva (65+), vyjma obce Vícov, převažuje nad předproduktivní (do 14 let), tato skutečnost utvrzuje v tom, že je nezbytně nutné zvýšit atraktivitu území nejen pro oblasti cestovního ruchu, ale především pro život. Tak aby v regionu zůstávali mladí lidé, zakládali zde rodiny, a tím se postupně snižoval průměrný věk, který v roce 2016 dosahoval hodnoty 42,4. Jeho postupný vývoj v rozmezí pěti let a podle jednotlivých obcí zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 3 Vývoj průměrného věku v jednotlivých obcích (vlastní zpracování, ČSÚ)

Průměrný věk	2012	2013	2014	2015	2016
Krumsín	40,9	41,2	41,8	42,3	43,1
Mostkovice	42,5	43,1	43,1	43,1	43,6
Ohrozim	40,4	40,6	40,9	41,6	41,7
Plumlov	42,2	42,6	43,2	43,3	43,7
Prostějovičky	40,0	40,3	40,8	40,1	40,0
Stínava	43,9	44,5	44,4	44,4	44,0
Vícov	41,0	40,8	40,6	40,3	40,6
Plumlovsko	41,6	41,9	42,1	42,2	42,4

Poslední sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 ukázalo, že na území Olomouckého kraje se nejvíce lidé hlásí k národnosti české (i moravské a slezské), a to celkem 70,2 % obyvatel, k národnosti slovenské 1,1 % a k sousedním národnostem (polská a německá) pouze 0,2 %. Na území okresu Prostějov je tomu obdobně, největší část populace tvoří česká národnost, z ostatních národností mají největší zastoupení národnost ukrajinská, ta však nedosahuje ani 1 % obyvatel. (Český statistický úřad, 2017)

Následně podle posledního sčítání lidu, domů a bytů žilo na území okresu Prostějov celkem 92 157 osob starších 15 let, z toho bylo zjištěno, že celkem 16 098 (17,5 %) má pouze základní vzdělání, oproti tomu pouze 9 261 osob (10 %) dosáhlo vzdělání vysokoškolského. Tyto hodnoty potvrzují trend soustřeďování vzdělaných osob do větších městských aglomerací, kde naleznou vhodnější uplatnění. (Český statistický úřad, 2017)

3.1.3 Trh práce a ekonomika

Již počátkem roku 2012 byla patrná změna struktury ekonomických subjektů, která se projevila poklesem subjektů figurujících v primárním sektoru a nárůstem subjektů v terciárním, nebo kvartérním sektoru. V roce 2011 působilo v oboru zemědělství, lesnictví a rybářství celkem 67 subjektů, což je podstatně méně, než tomu bylo například v roce 2004, kdy zde působilo přes 160 subjektů. Sekundární sektor, převážně zastoupen průmyslem, v tomto období sice zaznamenal mírný nárůst, avšak jeho podíl na celkové struktuře hospodářství poklesl o 0,2 %. Nejvíce subjektů, přesněji 635, působilo v terciárním a kvartérním sektoru. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

K roku 2011 bylo v mikroregionu zaznamenáno celkem 1 029 registrovaných ekonomických subjektů, což bylo o 16 subjektů více jak v roce 2004. Podle počtu zaměstnanců se projevilo největší nárůst ve zmíněném období u společností s 1-5 zaměstnanci, v roce 2011 tento počet zaměstnanců mělo 148 registrovaných ekonomických subjektů. Na území mikroregionu se nachází převážně malé podniky (maximálně s 5 zaměstnanci), pouze Zemědělské družstvo Vícov podle počtu zaměstnanců spadá do kategorie středních podniků (více jak 50 zaměstnanců). Dalšími významnými podniky zaměstnávající místní obyvatele jsou Vojenské lesy a statky ČR, s. p., které v roce 2016 změnilo své sídlo z Plumlova do Žárovic, ty jsou však součástí Plumlova, proto je nadále ponechán název divize Plumlov, dále podnik 2 MAX, s. r. o. působící převážně v Prostějově zaměstnává v regionu přes 100 osob, značný vliv na zaměstnanost v regionu má i AGROP NOVA a. s. se cca 30 zaměstnanci, která sídlí v nedalekém Ptení. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Nejvýznamnější podnikatelskou zónou je zóna společnosti Forte a. s. na okraji obce Mostkovice, kde se soustřeďují firmy 2 MAX, s. r. o., jejich prodejny se nacházejí v Prostějově, EFETI, spol. s. r. o. a další. Druhá nejvýznamnější podnikatelská zóna se nachází v Plumlově, při výjezdu do Vícova. Všechny pozemky a objekty vhodné pro umístění výrobní aktivity jsou vymezeny v každé plánovací dokumentaci, kterou mají zpracovány všechny obce mikroregionu, například obce Krumsín i Vícov na její pořízení získaly dotaci od Olomouckého kraje. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Je zjevné, že pokles zájmu o primární sektor není problémem pouze Mikroregionu Plumlovsko a Olomouckého kraje, ale i celé České republiky, což je dáno především strukturou vzdělanosti obyvatel. Narůstá počet osob s vysokoškolským vzděláním a ti se následně přiklání k pracovním příležitostem v terciárním, nebo kvartérním sektoru odpovídajícímu jejich dosaženému vzdělání.

V Mikroregionu Plumlovsko bylo koncem roku 2011 registrováno celkem 261 uchazečů o zaměstnání, celkem se zde soustřeďovalo 2 691 ekonomicky aktivních obyvatel, míra nezaměstnanosti tedy nedosáhla ani hranici 10 %, což bylo pod okresním, ale i krajským průměrem. Nejvyšší nezaměstnanost byla v obci Stínava a to 19,4 %, oproti tomu nejnižší nezaměstnanost toho roku byla v obci Ohrozim (3,4 %). Podle místních aktérů dopadla na Plumlovsko ekonomická recese podstatně více než v jiných regionech, a to z důvodu poklesu pracovních příležitostí nejen ve zmíněném regionu, v té době totiž např. Zemědělské

družstvo Vícov ukončilo činnost spojenou s výkrmnou vepřů. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

V prosinci 2017 se nezaměstnanost v okrese Prostějov, kam spadá i Mikroregion Plumlovsko, pohybovala kolem 2,8 %, což byla nejnižší nezaměstnanost v celém Olomouckém kraji. Na jedno volné pracovní místo se tak hlásilo 1,6 osoby, situace se však může ještě poněkud zlepšit, jelikož do budoucna se počítá s rozšířením jedné stávající a vznikem dvou nových společností v prostějovské průmyslové zóně, kam dojíždějí za prací i obyvatelé mikroregionu. Pro srovnání nevyšší nezaměstnanost za zmíněné období byla v okrese Jeseník, kde na jedno volné pracovní místo se hlásilo celkem šest osob, v rámci celého Olomouckého kraje byla situace obdobná jako v okrese Prostějov a na jedno pracovní místo se hlásily 2 osoby. (Prostějovské novinky, © 2011)

Kromě ekonomické aktivity obyvatelstva a sektorové struktury zaměstnanosti, jsou v rámci sčítání lidu, domů a bytů sledovány i vyjížděčky za zaměstnání podle jednotlivých obcí.

3.2 Vize a cíle mikroregionu

Společná vize Mikroregionu Plumlovsko představuje vyjádření společné rámcové představy jeho budoucího stavu, vize formuluje základní směr rozvoje území a popisuje stav, jehož by mělo být následně dosaženo. Hlavním smyslem formování vize je určení zásadní orientace regionu, která vychází, jak ze znalosti místní situace, ale i z určitých evropských trendů a potřeb, k jejímu dosažení a naplnění slouží jednotlivě stanovené cíle, priority, opatření apod. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

3.2.1 Vize

Oproti strategickým cílům, které jsou vytvořeny na střednědobý časový interval, v tomto případě do roku 2020, je vize mikroregionu zpracována v dlouhodobém intervalu, tedy až do roku 2025. Zmíněná vize mikroregionu zní: *„Silný venkovský mikroregion, který s ohledem na zachování typického krajinného rázu území a kvalitního životního prostředí zajišťuje nejen místním obyvatelům všech věkových kategorií, ale i svým návštěvníkům, atraktivní životní podmínky, dostatečnou občanskou vybavenost, kvalitní bydlení a infrastrukturu (dopravní, technickou, atd.), široké spektrum dostupných služeb a vhodné podmínky pro všestranný rozvoj. Mikroregion Plumlovsko intenzivně využívá svého potenciálu a místních zdrojů ke zlepšování stavu životního prostředí, ke zvýšení návštěvnosti celého regionu i k celkovému rozvoji cestovního ruchu, a to v souladu s principy trvale udržitelného*

rozvoje.“ Plumlovsko se na základě definované vize snaží o to, aby poskytoval, jak svým obyvatelům, tak i návštěvníkům kvalitní životní prostředí a podmínky, což právě podle dostupných informací považuje za své hlavní rozvojové bariéry, tzv. kritické body, společně s infrastrukturou (dopravní, environmentální a cestovního ruchu), na které je nutno v budoucnu se zaměřit s důrazem na zachování venkovského zaměření. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

3.2.2 Strategické cíle

K dosažení vize Mikroregionu Plumlovsko je zapotřebí naplnit jednotlivé strategické cíle stanovené významnými lokálními aktéry regionálního rozvoje. Jak již bylo nastíněno, těmito stanovenými cíli jsou:

- Kvalita života a rozvoj venkova
- Rozvoj infrastruktury (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Kvalita života a rozvoj venkova

V rámci kvality života a rozvoje venkova je nutné, aby zde docházelo ke zdravému, komplexnímu a především vyváženému rozvoji území s důrazem na trvale udržitelný život a rozvoj společnosti. Rozvoj venkova představuje takový vývoj a obnovu dosahující konkurenceschopnosti a stability, a to však při zachování přírodních i kulturních zdrojů území a společenství obyvatel ve venkovských oblastech. A právě obnova venkova nebo její zajištění je velmi specifickou problematikou, kterou nelze řešit odděleně. Proto cílem místních aktérů regionálního rozvoje je podporovat harmonický rozvoj zdravého životního prostředí a zajistit tak zlepšení kvality, případně i atraktivity, života na venkově v oblasti sociálně-ekonomické problematiky, ale také i udržovat hodnoty venkovské krajiny. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Za nedílnou součást zmíněného cíle aktéři považují obnovu a rozvoj venkovského rázu života, ochranu a zachování jeho kulturního a přírodního dědictví. Zlepšování životního prostředí vidí především ve zlepšování podmínek bydlení, estetičnosti prostředí, ale i základních lidských potřeb, mezilidských vztahů, a to nejen ve zlepšování klasických prvků životního prostředí jako je čistota ovzduší, vody, zeleň atd. Dále kromě přírodních aspektů rozvoje je nutné pohlížet i na ty sociální, proto v rámci Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko z roku 2012 jsou tyto aspekty řešeny:

- zvýšením zaměstnanosti,

- uspokojováním společenských, kulturní a jiných aktivit obyvatel,
- zlepšením jejich věkové a vzdělanostní struktury,
- zlepšením kvality, ale i dostupnosti bydlení
- a zmírněním celkového ubývání obyvatelstva.

Tyto aspekty jsou i nadále aktuální. Znamená to tedy vybudovat v mikroregionu takové podmínky pro život, aby se zde soustředila především mladá generace, která ve většině případů odchází do větších měst z ekonomického či jiného důvodu. Avšak mikroregion se nezaměřuje jen na udržení si mladé generace, ale i na vytvoření vhodných životních podmínek pro seniory, rodiny s dětmi, nezaměstnané a minoritní skupiny. Výsledkem naplnění tohoto cíle má být zlepšení životního prostředí, úroveň obyvatel a jejich vztahu ke svému okolí, aby tak následně docházelo ke zvýšení patriotismu a zájmu o prostředí sídla s využitím občanských aktivit a zapojení neziskového sektoru. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Rozvoj infrastruktury

Rozvoj infrastruktury území je úzce spojen s kvalitou života a zdraví jeho obyvatel, oproti tomu zvyšuje jeho atraktivitu pro život a pracovní nabídky, ale i pro možné investice a příliv nových investorů. Z tohoto důvodu patří k základním podmínkám vyrovnaného a komplexního rozvoje, což si uvědomují i zdejší aktéři mikroregionu, jelikož stav místní infrastruktury považují za kritický okruh a stanovili si jej za strategický cíl. V rámci tohoto cíle je stanoveno vybavit území kvalitní technickou, dopravní ale i environmentální infrastrukturou, a tím zajistit zlepšení životního prostředí, pozornost však má být i zaměřena na celkový stav a rozvoj cestovního ruchu na Plumlovsku, na nějž má velmi značný vliv stav životního prostředí. Jelikož je zde cestovní ruch úzce spjatý s okolní přírodou a Plumlovskou přehradou, která se v minulých letech potýkala se špatnou kvalitou vody a následným zákazem koupání, v roce 2009 byla dokonce vypuštěna, vybagrována a trvalo čtyři roky, než se nádrž znovu napustila. A právě proto dlouhodobě udržitelný rozvoj cestovního ruchu je podmíněn kvalitou životního prostředí a atraktivitou území. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Na základě zjištěných skutečností je do budoucna v oblasti infrastruktury zapotřebí splňovat daná kritéria udržitelnosti a to minimalizovat:

- emise do ovzduší a vod,

- škodlivé vlivy na okolní prostředí,
- kontaminaci půdy,
- produkci odpadů,
- hlukovou zátěž a zábor území.

Mezi tyto kritéria dále patří i šetrné využívání obnovitelných přírodních zdrojů, surovin a energií, zabraňování možným vznikům havárií a podobných rizik, umožňování zkvalitnění množení základního přírodního i lidského kapitálu a zajistit jeho důslednou ochranu atd. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

V mikroregionu se řadí mezi výrazné narušitele udržitelného rozvoje kromě zemědělství sektor dopravy, především svou nadměrnou produkcí emisí, které znečišťují ovzduší, a produkcí vysoké hladiny hluku. To by však měla vyřešit přestavba (výstavba) komunikací, které povedou k minimalizaci emisí, hluku a zdravotních rizik. Oproti tomu v regionu chybí turistická infrastruktura, zejména pro zimní sezónu, která je brána jako určitá bariéra rozvoje cestovního ruchu na území, proto je potřeba větší finanční prostředky do aktivit a projektů na taková opatření, která dopomůžou ke zvýšení turistické návštěvnosti regionu v každém ročním období. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

4 ANALÝZA A HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU PLUMLOVSKO

4.1 Přírodní a společenské předpoklady cestovního ruchu

Přírodní a společenské předpoklady cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko je též nutné vymezit v rámci analýzy současného stavu, jelikož jsou důležitou podmínkou pro jeho následný rozvoj.

4.1.1 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady mají podstatný význam pro lokalizaci konkrétního druhu cestovního ruchu a spadá do nich přírodní a společenské podmínky, určují, jaký druh se na daném území bude rozvíjet.

Přírodní předpoklady

Mezi přírodní předpoklady neboli podmínky rozvoje cestovního ruchu, se primárně řadí reliéf, klimatické a hydrologické poměry, fauna a flóra, ale i přírodní památky a životní prostředí. Na současný stav a intenzitu funkčně-prostorové využití území, tak i na rekreační potenciál mají vliv právě přírodní podmínky území a jejich míru vlivu definují tzv. potenciální rekreační plochy (PRP). Jejich hodnotu tvoří součet ploch rekreačně využitelných v katastrálním území vybraných obcí, jako jsou lesní půda, louky a pastviny, vodní plochy, zahrady a sady, následně se tento součet vydělí celkovou rozlohou obce. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Na území Mikroregionu Plumlovsko se nacházejí tři kategorie potenciálních rekreačních ploch. Největší podíl PRP má na svém území obec Stínava, což je dáno především relativně vysokým podílem lesní půdy (42,8 %), naopak mezi obce s nejnižšími hodnotami PRP patří Vícov, Ohrozim, Mostkovice a Krumsín, které tak mají pro cestovní ruch (CR) a rekreaci jen velmi málo vhodných přírodních podmínek. Pro celkový Mikroregion Plumlovsko lze charakterizovat jako zemědělsky využívanou venkovskou krajinu v nížinách a pahorkatinách, ve které jsou pro CR a rekreaci málo vhodných přírodních podmínek. Reálný potenciál cestovního ruchu je v některých případech ke všemu snižován různými typy ochrany území.

Reliéf

Mikroregion Plumlovsko spadá do regionu Střední Morava, přesněji do okresu Prostějov, je charakterizován rovinným až mírně zvlněným reliéfem Hornomoravského úvalu (oblast Haná), která navazuje na zvlněný terén Dražanské vrchoviny, na němž se prakticky nachází Plumlovsko.

Dražanská vrchovina, jejíž název je odvozen od městyse Dražany na Prostějovsku, se rozkládá severovýchodně od Brna až po Prostějov, zahrnující obce mikroregionu vyjma obcí Ohrozim a Mostkovice. Jeho nejvyšším bodem jsou tzv. Skalky, které dosahují výšky 735 m n. m. a nachází se ve východní části, kde její svahy spleťtité údolími sousedí s Hornomoravským úvalem. Zatímco Dražanská vrchovina se nachází v západní části mikroregionu. Na východní části, kde se nachází obce Mostkovice a Ohrozim, se rozprostírá *Hornomoravský úval neboli Haná* nacházející se v srdci Moravy, která se táhne od Libiny až po Otrokovice, jejíž nejvyšším bodem je tzv. Jelení vrch (345 m n. m.) a pomyslnou osu tvoří řeka Morava se svými přítoky Oskavou, Sitkou, Blatou, Valovou, Hanou a Bečvou.

Na území mikroregionu se nachází hned několik přírodních zajímavostí, jako je např. přírodní památky Brániska, Čubernice, Ohrozim-Horka, Pavlečkova skála a Hamerská stráž, nebo bývalý lom Loupežník, přírodní rezervace Kněží hora a národní přírodní památka Za Hrnčířkou. Z tohoto pohledu má mikroregion příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu především v oblasti turistiky a letní rekreace.

Klimatické podmínky

Plumlovsko se nachází v jižní části Olomouckého kraje, v okrese Prostějov, a podle podnebí leží v mírném kontinentálním pásu. Severní polovina kraje se řadí k nejchladnějším oblastem České republiky, díky vysoké nadmořské výšce, teplota k 0 °C zde padá až 200 dní během roku. Oproti tomu jižní část kraje (Olomouc, Prostějov, Přerov), kam patří i Plumlovsko, se řadí k nejteplejším oblastem. Teplotní poměry jsou zde dány jak nízkou nadmořskou výškou, tak i horskou hradbou Jeseníků, nacházející se severně od Prostějova.

Počasí na Prostějovsku se tedy odvíjí od ročního období, nejchladnějším měsícem je zpravidla leden, kdy průměrné teploty klesají pod -2 °C a naopak nejteplejší měsíc je červenec, kdy se průměrné teploty pohybují kolem 18 °C. (Počasí statistiky pro Prostějov, Česká republika, © 2018)

Hydrologické podmínky

Nejvýznamnějším vodním tokem je na Plumlovsku říčka Hloučela nazývána v jejím horním toku také jako Okluka. Pramen říčky se nachází v Dražanské vrchovině. V obci Stínava tok kopíruje místní silnici a v minulosti tu zásobovala dva místní mlýny. V Plumlově nejprve Okluka ústí do Podhradského rybníka, a pak z něj přetéká do Plumlovské přehradě z ní pak, jako Hloučela, teče do města Prostějova. Od pramene po soutok je zhruba 39 km dlouhá. Podhradský rybník (0,331 mil. m³) se nachází přímo pod Plumlovským zámkem a slouží pro rekreaci, rybní hospodářství a energetické využití. Nejvýznamnější vodní plochou mikroregionu je ovšem zmíněná Plumlovská přehrada (5,450 mil. m³), jejíž hlavním účelem je snižovat povodňové průtoky a zlepšovat minimální průtoky pod vodním dílem v letním období, nejvíce je však využívána k letní rekreaci, rybnímu hospodářství a provozování vodních sportů, nebo od roku 1997 i k výrobě elektrické energie. (Povodí Moravy, © 2018)

V roce 2007 byla zpracována studie „Čistá Hloučela a vodní nádrž Plumlov“ zabývající se snížením eutrofizaci vod v povodí Hloučely, která vede ke snížení sinic v Plumlovské přehradě. Ve studii byla obsažena konkrétní opatření, jenž se realizují v celém povodí. Plumlovská přehrada se totiž v posledních letech potýká s vysokým výskytem sinic ve své nádrži. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Fauna a flóra

Olomoucký kraj, stejně jako celá Morava, patří do eurosibiřské podoblasti Palearktické oblasti. Z důvodu polohy je celá oblast velmi chudá na živé organismy, největší zastoupení zde mají suchozemští živočichové. Dokonce na území Moravy žijí některé druhy živočichů, které představují pozůstatek fauny dávných dob. Z vodních živočichů, se zde nachází celkem 49 druhů ryb, 17 druhů obojživelníků a 9 druhů plazů. Dále v Olomouckém kraji každoročně hnízdí celkem 181 druhů ptáků a 74 druhů volně žijících savců. (Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje, 2017)

Oblast Olomouckého kraje je z hlediska floristického bohatství velmi rozmanitá, střetávají se tu tři základní fytogeografické oblasti České republiky, a to oblasti teplomilné, mírně teplé a chladnomilné. Opravdovou botanickou zajímavost představují rostliny rostoucí pouze v jedné lokalitě, v Jeseníkách totiž roste např. lipnice jesenická, zvonek český jesenický, hvozdík kartouzek sudetský a jitrocel černavý sudetský. A přímo na Plumlovsku se vyskytují zákonem zvláště chráněné rostliny – koniklece velkokvěté. (Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje, 2017)

Přírodní památky a rezervace

Na Prostějovsku se nachází mnoho zajímavých přírodních památek a rezervací, následující tabulka obsahuje seznam přírodních památek a rezervací na území Mikroregionu Plumlovsko. Z tohoto ohledu je vhodnou lokalitou pro rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 4 Vybrané přírodní památky a rezervace v mikroregionu (vlastní zpracování, Kincl, 2012)

Název	Katastrální území	Druh	Vyhlášení
Brániska	Plumlov	Přírodní památka	1952
Čubernice	Ohrozim	Přírodní památka	1952
Hamerská stráň	Plumlov	Přírodní památka	1987
Kněží hora	Krumsín	Přírodní rezervace	1989
Kozí horka	Plumlov	Přírodní památka	1989
Ohrozim-Horka	Ohrozim	Přírodní památka	2011
Pavlečkova skála	Plumlov	Přírodní památka	1983
Za Hrnčirkou	Ohrozim	Přírodní památka	1953

Bývalý lom Loupežník

Mezi přírodní zajímavosti mikroregionu patří bezpochyby i bývalý lom zvaný Loupežník, který leží dva km jižně o Plumlovské přehradě. Místo bylo v minulosti turisticky velmi vyhledávanou lokalitou, zajímavostí je zde jezírko, které je napájené spodními vodami. Dříve se tu konaly vybrané turistické a branné akce.

Brániska

Jedná se o jednu z nejstarších přírodních památek na území mikroregionu o výměře 1,43 ha, orientovanou severozápadně od Plumlova. Předmětem zdejší ochrany je teplomilná společenstva rostlin na skalnatém podloží, kde se nacházejí vzácné a ohrožené druhy rostlin. Vyskytují se zde koniklece velkokvěté a divizna brunátná, nebo krkavec velký a okáč zední. (Kincl, 2012, s. 42-43)

Čubernice

Společně s Brániskou je Čubernice nejstarší a zároveň nejvýznamnější přírodní památkou Plumlovska, jejímž předmětem ochrany jsou teplomilná společenstva rostlin na skalnatém povrchu se vzácnými a ohroženými druhy rostlin, rozprostírající se v blízkosti obce Ohrozim s celkovou výměrou 1,20 ha. Poměrnou část oblasti tvoří ochranná bezcenné plochy s borovicí a akátem. (Kincl, 2012, s. 47)

Hamerská stráň

Hamerská stráň je nazvaná podle obecní části Hamry, jenž je součástí Plumlova, a rozprostírá se na ploše 0,57 ha. Tato přírodní památka je pokrytá teplomilnou doubravou a fragmentem suchých trávníků, které představují hlavní důvod ochrany. Na trávníku se každoročně provádí mozaiková seč, i přes ochranu se však lokalita potýká s tlakem ze strany místních chatařů a ostatních návštěvníků. (Kincl, 2012, s. 51)

Kněží hora

Je jedinou přírodní rezervací na území mikroregionu nacházející se u obce Krumsín. V minulosti na jejím území probíhala těžba břidlic, prachovců a drob, které tvoří nynější podloží. Předmětem zdejší ochrany je ostrůvek lesů. (Kincl, 2012, s. 24)

Kozí horka

Kozí horka, jenž dostala název podle koz, které na ni v minulosti pásly, se nachází v blízkosti Soběsuk, které jsou také součástí Plumlova. Předmětem ochrany je ostrůvek, kde se vyskytuje koniklece velkokvěté, trávníčky obecné a mateřídoušky panonské. (Kincl, 2012, s. 55)

Ohrozim-Horka

Jedná se o nejnověji vyhlášenou přírodní památku, a to z důvodu ochrany biotopu čolka velkého. V tůni se vyskytuje i ohrožený leknín bílý a v její blízkosti vachta trojlistá, jejíž populace je zde však nepůvodní. (Kincl, 2012, s. 68-69)

Pavlečkova skála

Travnatý pahorek je situovaný v blízkosti Žárovic (část Plumlova) a vyhlášený jako přírodní památka v roce 1983, avšak od roku 2002 je oblast oplocena a znovu využívána jako pastvina pro menší stádo koz, které umožňuje vhodnou péči o lokalitu. Z tohoto pohledu je řádným příkladem přirozené pastvy jako vhodného nástroje pro ochranu přírody. Nacházejí

se zde koniklece velkokvěté, ale zajímavostí je, že území je z jara zaplaveno růžovou barvou díky okvětním lístkům. (Kincl, 2012, s. 71)

Za Hrnčičkou

Přírodní památka Za Hrnčičkou se nachází u obce Ohrozim, jedná se o botanicky hodnotnou travnatou stráň. Zajímavostí lokality je výskyt koniklece velkokvětého a ostřice přítupé, která se vyskytuje pouze zde a v blízké oblasti Malá Horka u Vícova, a to v rámci celé České republiky. (Kincl, 2012, s. 104)

Společenské předpoklady

Lokalizační společenské předpoklady vycházejí z určité lidské činnosti, jsou reprezentovány především kulturně-historickými památkami, pravidelně se opakujícími kulturními a sportovními akcemi (koncerty, festivaly aj.)

Kulturně-historické památky

Mezi kulturní památky Plumlovska patří např. kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostkovicích, kříž před kostelem sv. Bartoloměje v Krumsíně, který byl v roce 1868 vysvěcen. Dále v Prostějovičkách kaple U sv. Anny, kde se schází místní obyvatelé k bohoslužbě, nebo románský kostel Povýšení sv. Kříže ve Stínavě založený ve 13. století, který je zřejmě na Prostějovsku stavbou s nejstaršími kořeny.

Nejznámější a nevyhledávanější kulturně-historickou památkou na Plumlovsku je zámek, který představuje dominantu celého okolí, podle plánu měl na jeho místě stát rovnou čtyřkřídlý zámek obklopující hrad, bylo však postaveno pouze jedno křídlo, jeho projektantem byl Karel Eusebius z Lichtenštejna, který byl značně ovlivněn italskou renesancí. Ale se stavbou zámku začal až jeho syn Jan Adam Ondřej z Lichtejšenska v roce 1680 a stavba trvala téměř deset let. Součástí zámku byl do roku 1801 i hrad, v tomto roce byly oba objekty poškozeny vichřicí, a tehdejší majitel neměl finanční prostředky na opravu obou objektů, proto nechal hrad zbořit. V roce 1994 byl objekt předán do majetku města Plumlova.

V současné době se v areálu zámku konají různé kulturní akce, slavnosti, prohlídky, ale i svatby. K plumlovskému zámku se váže i mnoho pověstí, jedna i o prokleté paní, majitelce zámku, o které se traduje, že zkameněla pod zámkem u rybníka, kde stojí kámen připomínající sedící paní.

Další zajímavostí v Plumlově jsou čtyři historické sochy (sv. Jana Nepomuckého, sv. Petra z Alcantery, sv. Floriána a sv. Antonína), nebo Podhradský mlýn, který se nachází pod zámkem u zdejšího rybníka. (Místopisný průvodce po České republice – přehledný seznam obcí České republiky, 2018)

Kulturní akce

V okolí Plumlovské přehradě se nachází letní kino, které vybrané dny v období červen – září promítá oblíbené filmy, dokonce promítání filmů probíhá i na Silvestra. V letním období se u přehradě pořádá každoročně několik koncertů, mimo koncertů slavných osobností, se zde konají pravidelně akce Legendy se vrací, Rock of Memory, nebo tzv. Guláš Rock Fest, kde je vytvořen program pro celou rodinu, hraje živá hudba a na jídlo se prodává samozřejmě guláš. Organizátoři těchto akcí jsou však převážně z Prostějova. Největší zastoupení v kulturní oblasti v rámci mikroregionu má občanské sdružení Spolek plumlovských nadšenců, o. s., které pořádá kulturní a společenské akce v Plumlově, nejznámější jsou maškarní karnevaly, slety čarodějnic či plumlovské vinobraní, zmíněný spolek pořádá během roku plno jiných akcí pro děti a dospělé. (Spolek plumlovských nadšenců, © 2009)

Nejznámější a nejvýznamnější kulturní akcí v mikroregionu je Keltská noc, která je považována za největší keltský festival v České republice, je to žánrově zaměřený víkendový festival keltské kultury, kde je představeno to nejlepší ze světové a české keltské hudební sféry. Festival, jako svátek všech Keltů a spřátelených Vikingů, Germánů, Franků a Slovanů, je uskutečněn vždy na přelomu července a srpna a letošní rok se uskuteční již 17. ročník. Celá akce se koná pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje a za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje a Statutárního města Prostějova. Probíhá zde i ukázka tradičních keltských řemesel, pečení chleba, ražby mincí, nebo výroby zbraní apod. V loňském roce akci navštívilo více jak tři tisíce účastníků především z České republiky, Slovenska, Polska, Rakouska a Dánska. (Keltská noc – Mezinárodní hudební festival, © 2016)

Sportovní akce

Na Plumlovské přehradě se každoročně v září pořádají závody **Dračí lodě**, které jsou velmi oblíbenou sportovní akcí. V loňském roce se jel i závod v červnu s názvem **Malý drak**. Závod Dračí loď pochází z Číny a lodě jsou zpravidla vyzdobeny dračí hlavou na jejich špicích. Jezdí se v sudém počtu, a závody probíhají na vzdálenosti 250, 500, 1000 m. Dračí lodě jako sport využívají i firmy k tzv. teambuildingu.

V září se zde nově konala i soutěž v geocatchingu **Great Moravia 2017** pro hledače tzv. kešek z celé Evropy, za víkend se akce zúčastnilo zhruba šest tisíc účastníků. Oblíbenou je i akce **PLUMLOVMAN**, závod který se koná vždy v letním období v Plumlově a skládá se z několik disciplín (běh, cyklistika, plavání). Nebo tzv. „**Hry bez hranic**“, kdy mezi sebou v plumlovském kempu soupeří jednotlivé obce. V obci Mostkovice se dále nachází například TK Natali (tenisová hala), volejbalové hřiště nebo velmi oblíbený minigolf, tyto areály se dají pronajmout soukromé účely.

4.1.2 Realizační předpoklady

Jak už bylo zmíněno, realizační předpoklady mají podstatné postavení v závěrečné fázi rozvoje cestovního ruchu, jelikož zahrnuje oblasti umožňující jeho uskutečnění na daném území. (Hrala a Šafařík, 2013, s. 29)

Dopravní infrastruktura

Rozvoj a kvalita dopravní infrastruktury patří mezi strategické cíle celého mikroregionu.

Silniční doprava

Mikroregionem procházejí hned dvě důležité silnice, a to silnice II. třídy č. 150, která propojuje Stínavu, Vícov, Ohrozim s Prostějovem. Silnice II/150 dále propojuje Olomoucký, Zlínský a Jihomoravský kraj a pokračuje až do Rakouska. Další významnou komunikací je silnice II. třídy č. 377, která spojuje Prostějov s Tišnovem a vede přes Drahanskou vrchovinu.

Veřejná doprava

Na území mikroregionu není situována žádná železniční doprava, nejbližší se nachází v Prostějově. Plumlovsko je obsluhováno v rámci integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje pouze autobusovou dopravu, kterou doposud zabezpečovalo celkem pět dopravních společností, a to FTL – First Transport Lines, a.s., která zajišťuje i Cyklobus s trasou Prostějov – Jedovnice, Autodoprava Tesař s.r.o., VYDOS BUS a.s., ZDAR, a.s. a ICOM transport a.s. V současné době veřejnou autobusovou dopravu na území mikroregionu zabezpečuje společnost ARRIVA MORAVA a. s.

Bezmotorová doprava a účelová komunikace

Bezmotorová doprava je reprezentována především cyklistickou dopravou. Mikroregionem prochází tzv. Jantarová stezka, která kopíruje Greenways Krakov – Morava – Vídeň.

Město Prostějov vybuodovalo část úseku plánované cyklostezky Prostějov – Mostkovice podél silnice II/150, tato trasa měla vést přes Plumlovskou přehradu až do Plumlova, avšak tuto výstavbu zdržel spor o pozemek. Cyklostezka kolem přehrady podle investičního záměru, který nechalo vypracovat město Plumlov a sehnal na ní i finanční prostředky, bude dlouhá přes 5 028 m a má být součástí dálkové Jantarové stezky tak, aby spojovala významné lokality Plumlova a Mostkovic jako jsou zámek, kemp Žralok a Přehrada, areál pláže U Vrbiček a letní kino, podle dostupných informací by tento projekt měl být do příštího roku zrealizován. (Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, 2012)

Přes území Plumlovska vede i turistická trasa Plumlov – Malé Hradisko, označená jako červená trasa, po které se dostanou turisté až do Prostějova, tato trasa k Plumlovské přehradě je dlouhá 17,5 km a vede přes obec Stínavu. Přibližně 1 km od rozcestí Malé Hradisko Skřivánkov je odbočka do známého hradiště tzv. keltského oppida, což je nejvýznamnější a nejzajímavější památkou keltského období na Moravě, avšak tato lokalita se již nenachází v Mikroregionu Plumlovsko, ale v sousedním Mikroregionu Protivansko. (Plumlov – Vojenské lesy a statky ČR, s.p., © 2018)

V současné době na území Plumlovska existuje celkem čtyři naučné stezky, které jsou umístěny v okolí Plumlova a všechny starutují u místní pošty. Naučná stezka má celkem dvanáct zastavení. **Nejkratší zelená** od pošty pokračuje přes plumlovský zámek a hrad k podhradskému rybníku, odkud dále pokračuje na Vinohrádky, kde je umístěno i odpočívadlo a přes zastavení rybník Bidelec a kostel končí u Plumlovské přehrady. Druhá **červená stezka** má totožnou trasu jako zelená, pouze s tím, že je delší o jedno zastavení na druhé straně přehrady. **Modrá stezka** vede obdobně, avšak za rybníkem pod zámek směřuje k obci Krumsín a vede přes oboru k Vinohrádku, odkud pokračuje přes Bidelec, kostel na přírodní památku Čubernice a dále k Plumlovské přehradě, kde je její konečné zastavení. **Nejrozsáhlejší černá** stezka, která vede přes rybník až do Žárovic na Pavlečkovu skálu se vrací zpět do Plumlova přes Vinohrádky, Bidelec, kostel až na Čubernici a Plumlovskou přehradu.

Infrastruktura služeb

Kromě dopravní infrastruktury, je kvalitní poskytování služeb velmi důležité pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregion. Pomocí služeb se na daném území zabezpečují především zá-

kladní potřeby turistů, mezi služby cestovního ruchu patří poskytování ubytování, stravování, ostatních služeb a provozování informačních center. Takové centrum se na území mikroregionu nachází pouze v Plumlově.

Ubytovací zařízení

Na území Plumlovska se nachází rozmanitá nabídka ubytování, nacházejí se zde rovnou dva kempy a dva hotely, z nich jeden se v současné době rekonstruuje a v letošním roce bude otevřen, mnoho penzionů, ale i různé chaty ve vlastnictví soukromých subjektů, nebo chaty, které v minulosti složily pro firemní rekreace zaměstnanců dané společnosti. Takový příkladem je například rekreační středisko Oděvního průmyslu Čubernice, kde se pořádaly vybrané svatby, oslavy, večírky, školy v přírodě apod. V současné době areál střediska chátrá a není známo, co se zmíněným objektem její současný majitel společnost M.B.S. Mini Brewery Systém zamýšlí. Rozmístění jednotlivých ubytovacích zařízení zobrazují následující tabulky. Převážná většina ubytovacích zařízení je soustředěna v okolí Plumlovské přehrady, tedy v Plumlově a Mostkovicích.

Tabulka 5 Ubytovací zařízení v obci Mostkovice (vlastní zpracování na základě internetového průzkumu)

Ubytovací zařízení na území obce Mostkovice			
Název	Druh	Počet lůžek/míst	Ostatní služby
Autokemp Přehrada	kemp	122 (+ 238)	Volejbalové hřiště, hřiště, venkovní občerstvení, sportovní potřeby
Hotel Plumlov	hotel	26	Restaurace, venkovní posezení
Penzion U Borůvky	penzion	6	Venkovní posezení, karaoke
Rekreační areál Pod hrází	rekreační středisko	27	Hřiště, venkovní posezení

Obec Mostkovice je vhodnou lokalitou pro koncentraci ubytovacích zařízení, jelikož na jejím území se nachází hráz Plumlovské přehrady. Největší a vyhovující kapacitu má autokemp Přehrada, který je vybaven i travnatou plochou, kde si turisté mohou postavit své stany a karavany, čehož využívají především zahraniční turisté v karavanech (autech) a navštíví tak mikroregion na jednu noc. I přes zastaralé vybavení chat je autokemp návštěvníky hodnocen velmi pozitivně. Tuto skutečnost potvrzují i kladné hodnocení na webovém portálu Dokempu.cz, návštěvníkům vyhovují především nízké ceny, kde se může dospělá osoba ubytovat i s osobním automobilem již za 100 Kč/noc, a to od poloviny května do poloviny září, pozitivně je hodnocené i příjemné prostředí, personál a dostatek teplé vody, která je v kempu poskytována zdarma.

Oproti tomu větší komfort nabízí Hotel Plumlov, který disponuje s dvanácti dvojlůžkovými pokoji a apartmánem. V roce 2015 hotel prošel kompletní rekonstrukcí, a od té doby nese název Hotel Plumlov. Objekt čerpá především vhodnou lokalitou, nachází se totiž hned u břehu Plumlovské přehrady, turisté a místní obyvatelé hodnotí hotel jako vynikající.

Tabulka 6 Ubytovací zařízení v Plumlově (vlastní zpracování)

Ubytovací zařízení na území Plumlova			
Název	Druh	Počet lůžek/míst	Ostatní služby
Autokemp Žralok	kemp	126 (+200)	Venkovní občerstvení, hřiště, deskové hry
Chata Carmen	chata	10	Venkovní posezení, kuchyň, společenská místnost
Chata Pampeliška	chata	8	Venkovní posezení, kuchyň, společenská místnost
Hotel Zlechov	hotel	-	Probíhá rekonstrukce
Penzion Piňos	penzion	12	Bazén, zahrada, venkovní posezení
Penzion U Kláštera	penzion	9	Občerstvení
Penzion Ve Mlýně	penzion	24	Společenské hry, sportovní vybavení, úschovna aj.

Obdobná struktura se nachází na území Plumlova. Ubytovací zařízení se skládá z několika místních penzionů, autokempu a hotelu na břehu Plumlovské přehrady, jejichž lůžková kapacita v tabulce je pouze orientační, jelikož téměř všechny zařízení, i v Mostkovicích, umožňují tzv. ubytování na přistýlku.

Jak znázorňuje předchozí tabulka 6, která obsahuje seznam ubytovacích zařízení v Plumlově. S největší kapacitou disponuje autokemp Žralok, který stejně jako druhý kemp umožňuje parkování karavanů, stanů a aut na travnaté ploše v areálu, kde se přes sezónu soustřeďuje mnoho kulturních i sportovních akcí, nejnámější je už zmíněná Keltská noc. Areál kempu poskytuje ubytování vždy od poloviny dubna až do konce září. Podle webových stránek se lze v hlavní sezónu, od června do srpna, ubytovat v areálu v roli dospělé osoby s osobním automobilem zhruba za 130 Kč/noc. Podle zaměření cestovního ruchu na Plumlovsku, je kemp Žralok i Přehrada nejnavštěvovanější ubytovacím zařízením. (Camping Žralok Plumlov, © 2018)

V minulosti se zde nacházelo více ubytovacích zařízení, avšak z důvodu úpadku cestovního ruchu, jenž zapříčinila špatná kvalita vody na Plumlovské přehradě, byla mnohá ubytovací zařízení nucena zavřít. Vodní nádrž je totiž považována za hlavní prvek cestovního ruchu v mikroregionu. A právě znovu napuštění přehrady vedlo k rekonstrukci a otevření např. Hotelu Plumlov, nebo i rekreačního areálu Pod hrází, který je ve vlastnictví obce, stejně jako zmíněný kemp Přehrada. Rekonstrukcí prochází i hotel Zlechov, který se nachází na opačném břehu oproti Hotelu Plumlov.

Ubytovací zařízení se nacházejí i v nedalekém městě Prostějov, přibližně je jich zde kolem dvaceti čtyř. Úroveň ubytovacích zařízení v Prostějově je různorodé, nacházejí se zde dvou až čtyř hvězdičkové hotely, penziony, ale i ubytování nižší cenové úrovně, jako jsou ubytovny.

Stravovací zařízení

Stravovací zařízení je koncentrováno podobně jako ubytovací, především v Plumlově, což je podle počtu obyvatel největší v mikroregionu, nachází se zde pouze jedna restaurace Pácl, která je v okolí vyhlášená díky svému Plumlovskému řízku a další zařízení poskytují občerstvení pouze v letním období.

V okolí Plumlovské přehrady jsou provozována letní občerstvení, která jsou cílovou stanicí především pojiždějících cykloturistů a pěších turistů, stejně jako v areálu obou kempů,

která jsou otevřena nejen pro návštěvníky kempu, ale i pro místní obyvatele. Ubytovací zařízení Hotel Plumlov je doplněno restauračním zařízením.

V ostatních obcích mikroregionu se nachází vždy minimálně jedno stravovací zařízení, které je využíváno většinou místními obyvateli, nebo projíždějícími cykloturisty.

Ostatní služby

Mezi ostatní služby cestovního ruchu patří především provozování turistického informačního centra, který nechybí ani v Mikroregionu Plumlovsko. Turistická informační centra poskytují informace o dostupných místních službách a akcích, pomáhají turistům vyhledávat ubytovací a stravovací zařízení v okolí aj.

V mikroregionu se nachází pouze jedno turistické informační centrum se sídlem na zámku v Plumlově, které je otevřeno v období letních prázdnin. Plumlovské centrum je členem Asociace turistických informačních center České republiky, která sdružuje a hájí zájmy jednotlivých center v České republice, ale také zajišťuje pravidelná setkání svých členů, nebo je určitým způsobem reprezentuje na veřejnosti a zastřešuje řešení jednotlivých koncepcí rozvoje cestovního ruchu apod. (Asociace turistických informačních center České republiky, 2018)

Turistické informační centrum Plumlov nabízí informace o okolních památkách, turistických zajímavostech a trasách, ubytování a stravování, akcích uskutečněných na území mikroregionu a o ostatních infocentrech v rámci Olomouckého kraje. Dále poskytují i průvodcovské a kopírovací služby, nebo prodej map a turistických známek. (Mikroregion Plumlovsko, 2018)

4.2 Financování cestovního ruchu

Financování cestovního ruchu v Mikroregionu Plumlovsko podléhá systému financování organizace cestovního ruchu Olomouckého kraje, které je zajišťováno vícezdrojově. Příjmy v rozpočtu jsou tvořeny především příspěvky od Olomouckého kraje a od jednotlivých obcí případně z příslušného operačního programu EU, Regionálního operačního programu Střední Morava, nebo příjmy z vlastních služeb a obchodních činností. (Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014-2020, 2013)

Financování cestovního ruchu probíhá prostřednictvím rozpočtu mikroregionu, na kterém se podílejí všechny jeho obce. Mikroregion si vždy na konci každého roku sestavuje finanční rozpočet pro následující rok, který se skládá z příjmů a výdajů, v rámci něhož je financován

právě i cestovní ruch. Příjmy zmíněného rozpočtu tvoří daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté transfery, převážně ve formě neinvestičních transfer od jednotlivých obcí a v současné době i od sousední obce Seloutky, která se k mikroregionu připojila v roce 2017 a od Olomouckého kraje. Výdaje rozpočtu jsou klasicky rozděleny na běžné a kapitálové.

Přijatými transfery od Olomouckého kraje jsou podporovány jednotlivá turistická centra, v tomto případě centrum na zámku v Plumlově, a to při splnění stanovených dotačních pravidel z dotačního programu „Podpora²⁹ zkvalitnění služeb turistických informačních center v Olomouckém kraji“. Cílem programu, který je vyhlašován právě Olomouckým krajem, je především prohlubovat spolupráci mezi TIC a Olomouckým krajem, zkvalitňovat celkovou informovanost, sběr a zveřejňování vybraných informací z regionu a také podporovat a zvyšovat kvalitu, případně úroveň jednotlivých TIC. (Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014-2020, 2013)

Graf 1 Členské příspěvky v procentuálním vyjádření (Rozpočet mikroregionu Plumlovsko)

Výše transfer jednotlivých obcí jsou různé, odvíjejí se od počtu obyvatel (20Kč/obyvatele), pochopitelně nejvyšší příspěvky jsou od Plumlova a obce Mostkovice. Z celkových transfer tvoří přibližně 37 % členský příspěvek od Plumlova a od obce Mostkovice dalších 24 %, což představuje více jak polovinu z finančních prostředků, nejmenší příspěvek poskytuje zpravidla obec Stínava, ostatní příspěvky se pohybují v rozmezí 5 – 10 % za každou obec.

4.3 Analýza a vyhodnocení rozhovorů s jednotlivými aktéry mikroregionu

Pro průzkum a zhodnocení stavu cestovního ruchu v mikroregionu byly využity předem připravené polostrukturované rozhovory s jednotlivými aktéry, čemuž vždy předcházela potřebná emailová nebo telefonická domluva. Výhodou těchto rozhovorů je značná připravenost kladených otázek ze strany tazatele a prostor pro subjektivní názory dotazovaných, proto představují vhodný způsob získání potřebných informací.

Z ohledem na zadané téma týkající se podpory cestovního ruchu v Mikroregionu Plumlovsko, byly otázky stanoveny jak pro zástupce veřejného sektoru, ale i pro soukromé subjekty podnikajících v oblasti stravování a ubytování. Osloveno bylo celkem sedm starostů, kromě obce Seloutky, jelikož ta se připojila k mikroregionu teprve před rokem. Uskutečněny byly pouze čtyři rozhovory, a to dva telefonicky a dva na základě osobního setkání. Mezi oslovené patřil i kastelán Plumlovskému zámku pan Pavel Zástěra, který odpovídal především na otázky týkající se kulturních památek a akcí na území Plumlova, jelikož zde sídlí i místní Turistické informační centrum.

V návaznosti na odpovědi jednotlivých starostů byla, téměř bez odezvy, opakovaně kontaktována druhá skupina dotazovaných, kterou tvořili zástupci soukromého sektoru působících v oblasti stravování a ubytování. Výjimkou byl penzion v Mostkovicích, jehož majitelé provozují ubytování pouze ve svém volném čase a především přes známé, tudíž nebyli schopni na stanovené otázky kompetentně odpovědět. Rozhovory byly realizovány v období od října až do března. A otázky pro veřejný i soukromý sektor byly velmi podobné a rozděleny na dvě následující části:

Vývoj cestovního ruchu v mikroregionu za poslední tři roky

Tato skupina otázek se zabývala zhodnocením současného stavu cestovního ruchu z hlediska infrastruktury a místních atraktivit. Jednotliví aktéři se shodují na tom, že mikroregion má jistý potenciál, který je zapotřebí dále rozvíjet. Na základě stanovených otázek bylo také zjištěno, že znovu napuštěná Plumlovská přehrada hraje významnou roli v této oblasti, jelikož od napuštění se značně zvýšila návštěvnost v celém regionu. Návštěvníky tvoří především rodiny s dětmi z blízkého okolí, ale i z celé České republiky, kteří sem přijíždějí především za účelem rekreace u vody, nebo pořádání kulturních a sportovních akcí, které lákají všechny věkové kategorie převážně z ČR. Zdržují se zde i turisté ze zahraničí, hlavně tedy ze sousedních států, avšak Plumlovsko není jejich cílovou destinací, pouze tudy

projíždějí. I stav infrastruktury, technické, dopravní a návazné na cestovní ruch, se za poslední tři roky značně zlepšil, mimo jiné se obce zaměřily na vybudování kanalizace, která má podpořit kvalitu vody v řece Hloučela a v přehradě. V plánu je vybudování potřebné infrastruktury pro cyklisty, která povede od Prostějova do Plumlova, jelikož kvalita a hustota cyklistických tras a naučných stezek na tomto území je slabá. V rámci podpory rozvoje cestovního ruchu bylo vytvořeno v rámci mikroregionu jedno Turistické informační centrum v areálu Plumlovského zámku.

V první části se otázky zaměřovaly i na zhodnocení vývoje cestovního ruchu z hlediska pořádaných společenských, kulturních a sportovních akcí. Na tyto otázky odpovídal především kastelán Plumlovského zámku. Na Plumlovsku, jak již bylo dříve uvedeno, se pořádá mnoho zajímavých a různorodých kulturních, společenských a sportovních akcí, které přilákají návštěvníky nejen z jednotlivých obcí mikroregionu a z blízkého okolí, ale i ze zahraničí, jak tomu je především u pořádání Keltské noci, proto jak uvedl plumlovský kastelán: „*Vymyslet nové zaměření a koncept akce, která zde ještě neproběhla je velmi obtížné.*“

Plánovaná opatření k podpoře rozvoje cestovního ruchu

Druhou skupinu otázek tvoří plánované opatření k podpoře rozvoje cestovního ruchu na území jednotlivých obcí mikroregionu. Veškerá opatření, která považují místní aktéři, jako podporu rozvoje cestovního ruchu jsou již zanesena do Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, v rámci kterých se zaměřují na všechny věkové kategorie, především na rodiny s dětmi a rozvoj návazné infrastruktury jako je vybudování cyklotrasy kolem Plumlovské přehrady, naučných stezek, výstavbu rozhledny, plumlovského heliportu, golfového hřiště mezi Plumlovem a Krumsínem ve spolupráci s Kostelcem na Hané, nebo odpočinkové farmy v obci Krumsín. Těmito projekty by se rozšířila turistická infrastruktura do dalších vybraných obcí mikroregionu, která je v současné době soustředěna pouze do obce Mostkovice a Plumlova. Místní aktéři se také zabývají otázkou zvýšení kvalitní ubytovací a stravovací kapacity v okolí Plumlovské přehrady, kde v současné době probíhá rekonstrukce již druhého hotelu s restauračním zařízením ve vlastnictví soukromého subjektu, který bude v provozu celoročně, oproti nynějším ubytovacím zařízením, které se zde nachází. A jak uvedla místní starostka: „*Nejmenší potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v rámci mikroregionu má obec Prostějovičky, jelikož se nachází v těsné blízkosti vojenského prostoru Dědice.*„

4.4 SWOT analýza

Na základě uskutečnění rozhovorů s jednotlivými aktéry je v následující kapitole vytvořena SWOT analýza, která má určit přehlednější a objektivnější charakteristiku Mikroregionu Plumlovsko. Přesněji identifikovat jeho silné a slabé stránky, které hodnotí především vnitřní parametry, podmínky, nebo znaky daného území, které lze ovlivnit aktivitou jednotlivých subjektů. Slabé stránky představují určité omezení, bránící následnému rozvoji. Taková omezení je nutné odstranit, oproti tomu silné stránky představují určité komparativní a konkurenční výhody daného regionu, které je naopak potřeba podporovat a dále rozvíjet.

Druhou skupinu SWOT analýzy tvoří příležitosti a hrozby, které převážně definují vztahy regionu s jeho okolím. Představují vyhodnocení faktorů, procesů a okolností, které nelze ovlivnit aktivitou subjektů z vymezeného území.

Následující SWOT analýza vychází z informací získaných ze Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, dále z provedených analýz socioekonomického stavu a přírodních, společenských předpokladů území, avšak základ tvoří především informace získané z uskutečněných rozhovorů s vybranými aktéry cestovního ruchu.

Vybraná SWOT analýza tedy popisuje silné a slabé stránky mikroregionu, ale také i příležitosti a hrozeb, které se následně projeví ve formulaci konečných opatření pro podporu cestovního ruchu na území mikroregionu v návrhové části této práce. SWOT analýzy je totiž základem pro formulaci cílů, priorit, opatření, které následně tvoří podklad pro vytvoření jednotlivých projektů.

Při sestavení SWOT analýzy je potřeba si nejprve definovat silné a slabé stránky vybraného subjektu, na které navazují jeho příležitosti a hrozby. Z tohoto důvodu první tabulka 7 obsahuje silné a slabé stránky příslušného mikroregionu a následující tabulka 8 poté vyjmenovává vybrané příležitosti, které je potřeba do budoucna rozvíjet a podporovat, ale i případné hrozby, které je naopak potřeba odstranit, nebo alespoň omezit.

Tabulka 7 Silné a slabé stránky mikroregionu (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)

SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU PLUMLOVSKO	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Rozmanitá historie	Z části periferní oblast (severozápadní část mikroregionu – Stínava, Vícov)
Potenciál území	Absence cestovního ruchu ve vybraných obcích, existence vojenského výcvikového prostoru Dědice
Nárůst počtu obyvatel v předproduktivním věku	Nízký počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním
Projekty zaměřené na zkvalitnění infrastruktury	Vysoká míra vyjížděky za zaměstnání mimo region
Vhodná poloha regionu z hlediska blízkosti větších měst – Prostějov, Olomouc, Brno	Špatný stav pozemních komunikací
Vhodné zázemí pro bydlení na venkově	Absence železniční dopravy
Vysoký zájem o vzhled jednotlivých obcí	Absence zimní turistiky
Dobrá spolupráce obcí se sousedními mikroregiony	Nedostatečné množství pěších tras, cyklostezek a naučných stezek
Dostačující dopravní síť	Nedostatek doplňkových služeb
Mnoho přírodních a kulturních památek	Krátká doba návštěvnosti turistů
Množství kulturních akcí	Nedostatečný počet stravovacích a ubytovacích zařízení vyšší kvality
Různorodost ubytovacích zařízení	Nedostatečná propagace celého mikroregionu z pohledu turistů
Vhodná lokalita pro letní rekreaci	
Opatření pro snížení eutrofizace ve vodních tocích	
Vhodné podmínky pro podporu bezmotorové dopravy, existence Jantarové stezky	

Tabulka 8 Příležitosti a hrozby mikroregionu (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)

SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU PLUMLOVSKO	
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Rozvoj mimosezónní atraktivity	Změna klimatu
Podpora volnočasových aktivit pro všechny generace	Postupně se zhoršující životní prostředí z důvodu silné dopravní obslužnosti v jednotlivých obcích
Podpora agroturistiky	Nevhodné chování turistů k životnímu prostředí
Možnost využití přírodních, kulturních památek mikroregionu	Stárnutí populace z důvodu migrace ekonomicky aktivních obyvatel do větších měst
Vytvoření cyklotrasy v okolí Plumlova	Pokles ekonomicky aktivního obyvatelstva
Rozšíření propagace naučných stezek	Odliv kvalifikované pracovní síly
Podpora tradičních řemesel a produktů	Podcenění cestovního ruchu a volnočasových aktivit jako předmětu podnikání
Podpora vybudování nových stravovacích a ubytovacích zařízení vyšší kvality	Koncentrace turistů pouze ve vybraných lokalitách (Mostkovice, Plumlov)
Prohloubení spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem	Zpřísnění kritérií pro čerpání finančních prostředků z EU
Možnost čerpání finančních prostředků z národních a evropských programů	Nedostatečné financování kulturních památek
Využívání obnovitelných a alternativních zdrojů energie	
Vybudování obchvatu pro silniční dopravu	
Možnost vybudování kvalitní infrastruktury pro bezmotorovou dopravu (cyklostezky)	
Úspěšná realizace vedoucí k vyčištění vodních toků, zlepšení kvality vody	

5 NÁVRHY PROJEKTŮ VEDOUcí K ROZVOJI CESTOVNíHO RUCHU V MIKROREGIONU

V páté kapitole jsou popsány konkrétní projekty, které podporují rozvoj cestovního ruchu na území příslušného mikroregionu. Jednotlivé projekty představují určitou reakci na současný stav a požadavky daného venkovského svazku obcí. Na základě pohovorů s jednotlivými aktéry a sestavené SWOT analýzy bylo zjištěno, že mikroregion nedisponuje žádnou mimosezónní turistickou infrastrukturou, proto se na ní následující návrhy zaměřují. Vybrané projekty představují příležitost pro spolupráci nejen mezi obcemi, ale i s jinými svazky obcí a subjekty ze soukromého sektoru, což je základním nástrojem destinačního managementu.

5.1 Staň se farmářem

Mikroregion Plumlovsko je považován za venkovský region, proto agroturistický projekt se jeví jako vhodná příležitost pro rozvoj cestovního ruchu, a to právě s důrazem na venkovské prostředí území. Zmíněný projekt představuje příležitost pro soukromé podnikatele, kteří na území mikroregionu vybudují areál farmy pro turistické účely s ubytováním. V rámci projektu „Staň se farmářem“ se na území mikroregionu tedy vybuduje farma, kde přístup v předem stanovených hodinách bude umožněn i místním obyvatelům.

Agroturistika je forma cestovního ruchu, která je úzce spjatá s pobytem na farmě, a právě území mikroregionu je vhodné pro takový typ odpočinku. Plánovaná farma se lokalizuje na území obce Mostkovice, kam se zároveň umístí domácí zvířata, jako jsou slepice, králíci, krávy, husy, koně. Návštěvníci se zde naučí vyrábět produkty z mléka, které získají od místních zvířat, tak jako opravdoví farmáři. V Mostkovicích se v současné době nachází areál Jezdeckého oddílu Helios, který poskytuje kromě výuky ježdění, také hipoterapie a hiporehabilitace, z tohoto důvodu by mohla farma spolupracovat s tímto jezdeckým oddílem a jeden den strávit ve stájích Heliosu. Jak znázorňuje následující obrázek, na katastrálním území obce Mostkovice přímo v blízkosti Jezdeckého oddílu Helios se nachází přijatelný objekt pro vytvoření takové farmy, jehož současným vlastníkem je Mechanika Prostějov, výrobní družstvo. Objekt je nejen v blízkosti Heliosu, ale i Plumlovské přehrady. Doplňková mapa, která znázorňuje polohu v konkrétní obci, je obsažena v příloze II.

Obrázek 3 Poloha realizace projektu (Zdroj ikatastr.cz)

Projekt by se nemusel zaměřovat pouze na farmaření, ale i na okolní přírodu, v rámci pobytu na farmě by se mohly uskutečňovat i vybrané cyklistické a turistické výlety na přírodní památky mikroregionu s programem a občerstvením. Cyklistická kola si proto bude možné zapůjčit na farmě za poplatek. Z důvodu nastavení poplatku za půjčení jízdních kol budou výlety dobrovolné. V případě neúčasti tak budou mít návštěvníci přidělenou práci na farmě, nebo volný den, a to podle aktuální situace. Propagace programu farmy bude probíhat na jejich webových stránkách a zároveň na webových stránkách obce, v jejímž zájmu je podpora atraktivity území a prodloužení turistické sezóny, která je v současné době především spjatá s letní rekreací u vody na Plumlovské přehradě. Propagovat farmu bude i předem stanovená cestovní agentura, která tyto pobyty bude zprostředkovávat a zařizovat autobusovou dopravu.

5.1.1 Cíle projektu

Hlavním cílem realizace projektu je zvýšení návštěvnosti regionu se zaměřením na návštěvníky s jistým zájmem o poznávání venkovského způsobu života a farmaření. Z tohoto důvodu se předpokládá větší zájem o pobyt u obyvatel městských aglomerací. Projektem se:

- zvýší návštěvnost regionu,
- zvýší příjmy z cestovního ruchu,
- vytvoří doprovodné služby, farma bude otevřena v předem stanoveném čase i pro ostatní turisty a místní obyvatele za vstupní poplatek,
- zvýší ubytovací kapacita na Plumlovsku,
- prodlouží průměrná délka pobytu
- a turistická sezóna v mikroregionu, jelikož na farmě se bude dát ubytovat i v zimním období, k tomu se však přizpůsobí i stanovený týdenní program.

Plnění strategického cíle mikroregionu ze Strategie rozvoje

Vybudování farmy napomáhám v rámci Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, k naplnění strategického cíle „Rozvoj infrastruktury“, kde byly stanoveny tři priority a k jejich dosažení vede celkem deset opatření. Zmíněná priorita se týká cestovního ruchu, kde je vytvořeno konkrétní opatření tzv. „Rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu“ týkající se výstavby, stavebních úprav, rekonstrukcí, zkvalitnění infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu a doprovodné infrastruktury. Toto opatření se tedy zaměřuje na rozvoj venkovské turistiky, a to i včetně agroturistiky.

5.1.2 Cílová skupina

Cílovou skupinu tvoří domácí i zahraniční jednotlivci se zájmem o farmaření a venkovský způsob života. Jedná se tedy o malou skupinu v počtu osmi osob, což bude ubytovací kapacita farmy. Z hlediska demografického zahrnuje všechny věkové kategorie (mladistvé, ekonomicky aktivní obyvatelstvo a seniory). Podmínkou pro účast osob do 15 let je doprovod rodičů, případně souhlas zákonných zástupců v rámci týdenních táborů a škol v přírodě, které se na farmě budou pořádat. Plánovaný pobyt je vyhovující i pro pořádání firemních teambuldingů, avšak pouze pro omezený počet zaměstnanců. V případě zájmu se zde však mohou konat i příměstské, nebo týdenní tábory, případně školní výlety bez přenocování.

5.1.3 Program

Vždy by se jednalo o týdenní pobyt začínající a končící v sobotu, s ranním probuzením v 6 hod. Případě příměstského tábora a školního výletu by se program upravil podle přání

a potřeb účastněných, pro uspořádání škol v přírodě je překážkou ubytovací kapacita, proto by se vždy domluvilo s autokempem, nebo rekreačním areálem Pod Hrází, které jsou ve vlastnictví obce Mostkovice.

První den by proběhlo ubytování návštěvníků, podle předem domluveného příjezdu autobusu, avšak vždy do 17 hod. V 18 hod by se uskutečnila slavnostní večeře na farmě i s místním farmářem, který následně po večeři návštěvníky provede po areálu a seznámí je se zdejšími prostředím a zvířaty.

Druhý den by proběhl v 6 hod ranní budíček všech účastníků. Po snídani by si následně vyzkoušeli běžné činnosti na farmě, jako je například úklid a krmení zvířat a přidělili si jednotlivé denní úkoly, které je potřeba za vybraný den splnit. K večeru by se uskutečnila přednáška s ukázkou o správném získání a zpracování mléka a mléčných výrobků, jako jsou sýry, jogurty, máslo apod., což by si návštěvníci mohli sami následně vyzkoušet a připravit si tak sami večeři.

Třetí den by se nejprve obstaraly domácí zvířata a následně by se uskutečnil výlet po okolí za přírodními a kulturními památkami mikroregionu s vyjížděnkou do bývalého lomu Loupežník na Záhoří. Tam by návštěvníci načerpali sílu, opekli špekáčky a pokračovali směrem na Plumlov na prohlídku Plumlovského zámku, kde na návštěvníky bude čekat pohoštění formou švédského stolu v místním Kamenném sále. Po občerstvení by se znovu vydalo na farmu přes Ohrozim, Kostelec na Hané a Prostějov, poté by návštěvníci strávili zbytek dne podle svého vlastního uvážení.

Čtvrtý den by se uskutečnila přednáška o místních zvyklostech, hanáckém kroji a výrobě vdolků od místního hanáckého folklórního souboru. Vdolky si pak návštěvníci mohou sami upéct. V odpoledních hodinách by se uskutečnila druhá přednáška, a pro plnoleté i degustace, z prostějovské palírny U Zeleného stromu, která proslavila oblast Prostějovska svou Starorežnou.

Pátý den by ubytovaní navštívili místní Jezdecký oddíl Helios, kde by se projeli na koních a zároveň se naučili o ně postarat. Pro zájemce se uskuteční i projížďka na koních do přírody za účasti dobrovolníků z jezdeckého oddílu, ostatní stráví čas v jeho areálu. Pátý den se totiž zaměří pouze na práci ve stájích.

Šestý den programu proběhne obdobně jako den druhý. Návštěvníci si mezi sebou rozdělí běžné úkoly na farmě, které je za vybraný den potřeba splnit. V návaznosti na to pak odpo-

ledne proběhnou dvě soutěže, kterých se zúčastní vždy 4 osoby, soutěže mohou být zaměřeny na sečení trávy, dojení, případně výrobu másla apod., jak určí sám farmář dle aktuální potřeby a možností. Večer se uspořádá slavnostní ukončení pobytu a vyhlášení soutěží, zároveň za pobyt na farmě obdrží každý jeho účastník čestné ocenění Farmáře.

Sedmý den je den odjezdu a ubytování tak mají povinnost opustit pokoje do 10 hod. V areálu se budou moci zdržet dle potřeby. Pobyty budou zprostředkovávat cestovní agentury, proto odjezd zájezdu bude vždy předem stanoven a podřízen příjezdu autobusu, podle něj se tedy určí program na sedmý den.

5.1.4 Struktura rozpočtu

Vybudování farmy a její provoz bude v kompetenci soukromého subjektu. Proto finanční prostředky lze získat např. z: **Programu rozvoje venkova**

Po splnění daných kritérií může být projekt financován z Programu rozvoje venkova, který se zaměřuje na zvýšení konkurenceschopnosti lesnických, potravinářských a zemědělských podniků, na posílení zaměstnanosti venkova s ohledem na trvalou udržitelnost apod. Program rozvoje venkova se zabývá i podporou agroturistiky, kdy žádat o dotaci mohou zemědělské podniky, jejichž část příjmů (alespoň 30 %) je vytvořena z prvovýroby. O dotaci se ale žádá pouze v rámci vyhlášené výzvy pro konkrétní oblast podpory. Jsou zde stanoveny i výše podpory, jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to ve výši:

- 25 % způsobilých výdajů pro velké podniky,
- 35 % způsobilých výdajů pro střední podniky
- a 45 % způsobilých výdajů pro malé podniky.

Avšak minimální výše výdajů na projekt musí dosahovat alespoň 200 tis. Kč a maximální výše výdajů je stanovena na 10 mil. Kč. (Dotační.info – Podpora agroturistiky, © 2018)

Finančních prostředků vlastníka a od sponzorů

Plánovaný projekt lze financovat z vlastních prostředků majitele, případně finančních prostředků získaných formou sponzorského daru od vybraných soukromých podnikatelů, kteří by si touto cestou zajistili svojí reklamu. Na farmu by se umístila informační tabule věnována sponzorům, případně by získali výhody a slevy na pobyty na farmě pro své zaměstnance, nebo obchodní partnery.

Celkové příjmy z pobytu a z pronájmu kol obdrží farmář, zároveň by však plynuly příjmy i Plumlovskému zámku za uskutečněné prohlídky a pronájem sálu, hanáckému folklórnímu souboru za ukázky místních zvyklostí a zprostředkující cestovní agentuře za organizování zájezdů.

Celkově z agroturistiky plyne zvýšení atraktivity a prestiže dané obce, případně celému mikroregionu tím, že na jeho území přiláká větší počet návštěvníků, kteří zde stráví svůj volný čas a podpoří místní podniky. Z tohoto důvodu přesné celkové příjmy a náklady obce (mikroregionu) na podporu vybudování farmy pro aktivní formu cestovního ruchu nelze vyčíslit.

5.2 Naučná stezka

Jak již bylo zmíněno na území Plumlovska existují celkem čtyři trasy naučné stezky, které jsou umístěny především do Plumlova o kolem Plumlovské přehrady. Všechny trasy startují u místní pošty v Plumlově. Projekt s názvem „Naučná stezka“ se zabývá propojením Plumlova s plánovanou rozhlednou v Ohrozimi, jejíž projekt je popsán v následující kapitole této diplomové práce. Jedná se o prodloužení modré stezky vedoucí přes přírodní památku Čubernice, odkud by trasa vedla přes místní cestu až na ohrozímskou přírodní památku Horka.

Na zmíněnou Čubernici kromě modré stezky vede i černá trasa. Výběr navázání modré stezky s plánovaným třináctým zastavením na rozhledně je z důvodu toho, že obdobným terénem prochází trasa již přes oboru směrem na Krumsín, kde terén není příliš vhodný pro rodiny s malými dětmi v kočárku, nebo pro osoby na invalidním vozíku, jelikož se jedná o nepříliš upravovanou lesní cestu.

Plnění strategického cíle stanoveného ve Strategii rozvoje

Vybudování třináctého zastavení stávající naučné stezky napomáhá naplňovat strategický cíl stanovený mikroregionem ve Strategii rozvoje Mikroregionu Plumlovsko. A to „Rozvoj infrastruktury“, který obsahuje konkrétní opatření s názvem „Rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu“. Právě v rámci tohoto zmíněného opatření ve strategickém dokumentu je stanoveno vybudovat a označit nové zastavení a prodloužení čtyř naučných stezek, které povedou i na zmíněnou ohrozímskou Horku, jelikož se zde nachází přírodní památka Ohrozim-Horka. Následující tabulka obsahuje základní informace o naučné stezce.

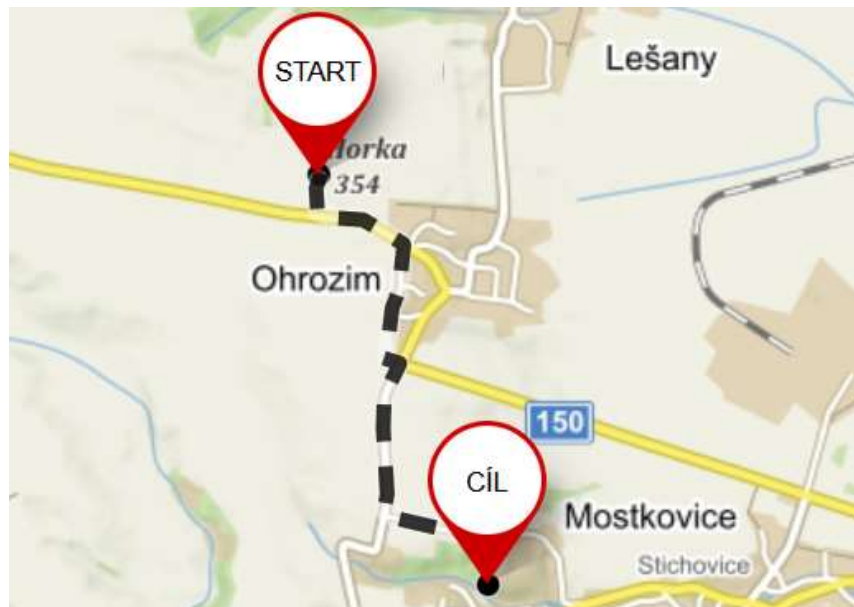
Tabulka 9 Základní informace o naučné stezce (vlastní zpracování)

Název projektu	„Naučná stezka na Horku“
Hlavní aktivita	Vybudování dalšího zastavení naučné stezky
Nositel projektu	Mikroregion Plumlovsko
Místo realizace	Katastrální území obce Ohrozim
Cíl projektu	Podpora atraktivity mikroregionu
Délka stezky	3 km
Začátek realizace	Přírodní památka Čubernice
Konec realizace	Přírodní památka Ohrozim-Horka
Značení stezky	Modrobílá značka naučných stezek
Obtížnost	Nenáročný terén s mírným stoupáním
Odhadované celkové náklady	21 000 Kč

5.2.1 Umístění realizace

Umístění naučné stezky je stanovené tak, aby došlo k propojení turistické infrastruktury nacházející se v Plumlově s přírodní památkou, případně s plánovanou rozhlednou, na katastrálním území Ohrozim-Horka s parcelním č. 938/39, které je ve vlastnictví obce Ohrozim. Trasa stezky je řešena především tak, aby se minimalizoval vstup do místní komunikace, proto terén nemusí všem vyhovovat, jedná se totiž o cestu s mírným vstoupáním a se vstupem do silnice. Trasa tak bude procházet katastrálním územím Plumlova a Ohrozimi. V rámci analýzy rozhovorů s místními aktéry bylo zjištěno, že obce mikroregionu budou v nejbližší době řešit zpevnění povrchů půdy kolem místních silnic, tudíž účastníci budou využívat toto zmíněné zpevnění a místní komunikaci budou pouze na dvou místech přecházet. Vybraná část trasy bude začínat tedy v oblasti přírodní památky Čubernice, kde je již umístěna informační tabule s desátým zastavením a lavička. Následně stezka bude pokračovat přes cestu bez dalšího zastavení až na území Horky, kde bude nainstalována další informační tabule, odpočívka s přístřeškem, jejichž instalace bude řešena v následujícím

projektu týkajícího se výstavby rozhledny. Jak znázorňuje následující obrázek 4, od Čuber-nice povede stezka vlevo, přes místní komunikaci na polní cestu, která vede mírně do kopce k další komunikaci až na konečné třinácté zastavení Ohrozim-Horka.

Obrázek 4 Navázání třináctého zastavení (zdrojem mapy.cz)

5.2.2 Cíl projektu

Cíl projektu je orientován především na zvýšení atraktivity celého mikroregionu. Realizací projektu se propojí hlavní centrum cestovního ruchu mikroregionu nacházející se v Plumlově s vybranou obcí Ohrozim. Zároveň se projektem podpoří znalost návštěvníků a místních obyvatel v oblasti kulturních, botanických a zoologických hodnot regionu, na které jsou informační tabule vždy v daném zastavení zaměřeny. Z tohoto důvodu je i zmíněná tabule umístěna v blízkosti Ohrozim-Horka, což je přírodní památka, kde se nachází malá tůňka s lekníny a kde bude realizován i následující projekt.

5.2.3 Cílová skupina

Z hlediska demografického se za cílovou skupinu považují všechny věkové kategorie (mládež, ekonomicky aktivní obyvatelé a senioři). Projekt se zaměřuje především na:

- místní obyvatelé,
- turisty (zahraniční, domácí),
- cyklisty,

- školní exkurze,
- rodiny s dětmi,
- seniory
- a mladistvé.

Vzhledem k terénu a okolí lze předpokládat, že trasa naučné stezky zaujme všechny výše definované skupiny. Mírně stoupavý terén je vhodný především pro pěší turistiku. Díky informačním tabulím ji lze využít také pro školní výlety, nebo pro rodiny s dětmi, aby se nejen místní obyvatelé dozvěděli více o zdejší krajině, neboť oblast překypuje přírodními památkami, ale i o kulturních památkách a zajímavostech mikroregionu.

5.2.4 Propagace

Reklama výstavby naučné stezky bude probíhat na webových stránkách mikroregionu, ale také především v rámci propagace plánované rozhledny, na jejíž výstavbu bude naučná stezka navazovat. Proto upozornění na třinácté zastavení se objeví i na webových stránkách a letácích rozhledny na Horce.

5.2.5 Struktura rozpočtu

Financovat při realizaci třináctého zastavení na Horce je zapotřebí, kromě instalace informační tabule i vyznačení trasy, kontrolu terénu, případně instalování dvou rozcestníků. Tyto činnosti provede pověřená osoba za finanční odměnu. Mezi celkové náklady, ve výši 21 000 Kč, se proto započítá i spotřeba barev na vyznačení trasy, hodnota a instalace dvou rozcestníků, zpracování textu na informační tabuli a samozřejmě i odměna pověřené osoby za celkovou realizaci projektu. Projekt je možné financovat např.: **Příspěvky Olomouckého kraje**

Olomoucký kraj poskytuje finanční prostředky ze svého rozpočtu na rozvoj cestovního ruchu, volnočasové aktivity, sport, životní prostředí v kraji apod. Proto vyznačení nové trasy k třináctému zastavení by se mohlo z části financovat z příspěvků od Olomouckého kraje.

Ostatní financování

Potřebné prostředky pro financování výstavby třináctého zastavení lze získat i od jednotlivých sponzorů, především soukromých podnikatelů z okolí formou sponzorského daru. Následně by se jejich seznam umístil do rohu informační tabule, jako tomu bylo při realizaci

stávajících tabulí naučné stezky. Trasu stezky zafinancovaly, kromě města Plumlova a Základní školy Plumlov, firmy, jako je Koutný spol. s r. o. z Prostějova zabývající se pánskou módou, GREWIS s. r. o. z Plumlova zaměřující se na výrobu pružin, AmCham (American Chamber of Commerce in the Czech Republic), LASKI, s. r. o. ze Smržic, jejíž hlavní činností je výroba profesionální komunální techniky a prodej motorů, ale i místní Pneu Bureš s. r. o. z Plumlova. Pro soukromé podnikatele představuje sponzorský dar na výstavbu infrastruktury cestovního ruchu určitou formu reklamy. Z tohoto důvodu lze předpokládat účast soukromého sektoru i na financování plánovaného třináctého zastavení. Další formu získání finančních prostředků představuje vyhlášení veřejné sbírky, kdy projekt mohou finančně podpořit i místní obyvatelé. Nákladová analýza projektu je uvedena v následující kapitole 6.

5.3 Rozhledna na Horce

Tento investiční záměr s pracovním názvem „Rozhledna na Horce“ se týká vybudování rozhledny na vybraném území. Jejím cílem je využití potenciálu regionu a zvýšení atraktivity území, tak aby došlo k rozvoji cestovního ruchu nejen na území Plumlova a Mostkovic, ale i ostatních obcí. Dále pokud by došlo ke spojení záměru vybudování rozhledny se stávající modrou trasou naučné stezky, došlo by tak k propojení turistické infrastruktury cestovního ruchu v okolí Plumlovské přehrady s obcí Ohrozim.

Výstavba rozhledny na katastrálním území obce Ohrozim je vybrána z hlediska vytvořené SWOT analýzy, analýzy přírodních a kulturních předpokladů a především z analýzy názorů vybraných aktérů cestovního ruchu. Ti výstavbu rozhledny v mikroregionu vřele přivítají, jelikož tento prvek vidí jako podporu atraktivity regionu, což dokazuje i obsah příslušného strategického dokumentu.

Plnění strategického cíle stanoveného ve Strategii rozvoje

Výstavba rozhledny na Horce totiž vychází ze Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko, a to z Cíle 2 „Rozvoj infrastruktury“, konkrétně z opatření s názvem „Rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu“, které se zaměřuje na výstavbu, stavební úpravy, zatraktivnění a rekonstrukci infrastruktury pro aktivní formu cestovního ruchu. Ale i na jeho nutné doplňkové služby. A právě v tomto opatření je zmíněna aktivita týkající se vybudování rozhledny na území obce Ohrozim.

Hlavním aktivitou projektu je tedy výstavba rozhledny na Horce, na katastrálním území obce Ohrozim v 354 m n. m., kde dříve stával větrný mlýn a kam zároveň povede plánovaná naučná stezka z Plumlova. Rozhledna bude otevřena od března do října a o provoz se bude starat jeden z pracovníků Obecního úřadu Ohrozim, který bude dále i dbát na údržbu a vzhled okolí. U rozhledny bude vybudován pro návštěvníky stojan na kola, dřevěné lavičky s přístřeškem pro odpočinek a informační tabule navazující na vybranou trasu naučné stezky, která má v současné době celkem dvanáct zastavení a čtyři trasy. Dále obdobně jako u rozhledny na Velkém Kosíři, zde bude možnost si poplatek koupit jeden schod, kam si návštěvníci zvěční své jméno. Rozhledna bude pravděpodobně z kovové konstrukce, která je odolnější proti vlivům počasí než konstrukce dřevěná.

Nositelem projektu bude Mikroregion Plumlovsko, ten se bude starat především o získání potřebných finančních prostředků, zodpovídat za samotnou realizaci a splnění stanoveného záměru, ale zároveň zabezpečovat její propagaci. Celkové náklady se odhadují přibližně na 3 562 000 Kč, podrobnější nákladová a časová analýza jsou obsaženy v následující kapitole 6 a přibližná doba výstavby se odhaduje na rok a půl, a to především s ohledem na možnost vzniku případných rizik. Následující tabulka 10 obsahuje shrnutí základních informací o plánované výstavbě.

Tabulka 10 Základní informace projektu (vlastní zpracování)

Název projektu	„Rozhledna na Horce“
Hlavní aktivita	Vybudování rozhledny v mikroregionu
Nositel projektu	Mikroregion Plumlovsko
Místo realizace	Katastrální území obce Ohrozim
Cíl projektu	Podpora atraktivity mikroregionu
Výška rozhledny	25 m
Provoz	Březen - říjen
Předpokládaná doba realizace	Přibližně 1 rok a půl
Odhadované celkové náklady	3 562 000 Kč

5.3.1 Umístění realizace

Místo realizace bylo vybráno na základě analýzy rozhovorů s jednotlivými aktéry cestovního ruchu, především na základě rozhovoru se starostou obce Ohrozim Ing. Lukešem. Ti danou vyvýšeninu v blízkosti obce Ohrozim považují za vhodnou lokalitu pro realizaci plánovaného projektu, z tohoto důvodu vybudování rozhledny a odpočívky pro cyklisty již zanesli do Územního plánu příslušné obce. Přesto však ještě nedošlo k vytvoření konkrétního projektu. Jelikož se v mikroregionu nenachází žádná rozhledna, je její výstavba velice žádoucí. Nejbližší rozhledna na Velkém Kosíři, jenž je součástí Mikroregionu Kosířsko, je dlouhodobě z technických důvodů uzavřena. Jak již bylo uvedeno výstavba rozhledny je lokalizována na katastrální území obce Ohrozim, přesněji na území zvané „Horka“ v 354 m n. m., v blízkosti přírodní památky Ohrozim-Horka. Poloha lokalizace projektu v uvedené obci je obsažena v příloze III.

Obrázek 5 Místo realizace projektu (zdrojem ikatastr.cz)

Přesné místo realizace je vyznačené na předchozím obrázku. Pozemek se nachází na travnaté ploše, ve vlastnictví obce Ohrozim, tudíž by nebyl zapotřebí odkup pozemku, s parcelním číslem 938/40. Tento pozemek je od příslušné obce vzdálený přibližně 900 m. V návaznosti na projekt vybudování rozhledny, se diplomová práce v předchozí kapitole zabývá i prodloužením naučné stezky, která vede kolem Plumlovské přehrady směrem do Soběsuk a zpět do Plumlova. Plánový úsek trasy vede přes zastavení Čubernice, kde se nachází desáté za-

stavení modré trasy, až na Horku, tak aby došlo k propojení ubytovacích, stravovacích zařízení v Plumlově a plánovaného objektu. Přes zimní období je cestovní ruch značně omezen, i přesto, že infrastruktura ubytovacího a stravovacího zařízení je přizpůsobená celoroční návštěvnosti. Plánovaným projektem se tak podpoří prodloužení turistické sezóny až do října, v zimním období by se však mohly konat například vánoční, nebo novoroční výstupy na Horku.

5.3.2 Cíle projektu

Rozšíření nabídky a kvalitní infrastruktura cestovního ruchu představuje jeden z hlavních faktorů úspěšnosti regionu na tomto trhu, jelikož výrazně ovlivňují spokojenost turistů a následné rozhodování, zde danou oblast znovu navštíví a doporučí dalším potenciálním návštěvníkům. Je tedy zapotřebí využít jistý přírodní potenciál regionu, a proto hlavním cílem projektu je zvýšit jeho mimosezónní atraktivitu. Provoz rozhledny dále zvýší povědomí a prestiž příslušné obce (mikroregionu) a ovlivní využití trasy naučné stezky nejen místními obyvateli, ale i turisty. Projekt přináší i možnost podpory spolupráce se sousedními mikroregiony Olomouckého kraje jako je Mikroregion Kosteletsko, Protivanovsko a Mikroregion Boskovicko, který se nachází v Jihomoravském kraji, jelikož na jejich katastrálním území se zmíněný objekt s volným přístupem nenachází.

5.3.3 Cílová skupina

Cílovou skupinu neboli potenciální návštěvníky, na které je projekt zaměřen, představují, jak obyvatelé mikroregionu, tak i turisté všech věkových kategorií (mladiství, ekonomicky aktivní obyvatelstvo, senioři). Protože zaměření na všechny věkové kategorie zajistí především vyšší počet návštěvníků během sezóny (březen až říjen), kteří následně mohou zabezpečit tzv. vedlejší propagaci cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko. Z hlediska dostupnosti, povrchu trasy a okolní přírody je projekt orientovaný na:

- domácí i zahraniční turisty,
- projíždějící cyklisty,
- místní obyvatele,
- seniory,
- školní exkurze a
- rodiny s dětmi.

5.3.4 Propagace

Propagace představuje podstatnou součást každého projektu, jejíž cílem je informovat o plánovaném záměru místní obyvatele, ale i potencionální návštěvníky o vzniklé atraktivitě cestovního ruchu v daném regionu. Realizace projektu je naplánovaná na rok a půl, proto se s propagací rozhledny začne hned od zahájení projektu, informování bude probíhat prostřednictvím:

Internetových stránek

Propagace prostřednictvím internetových stránek je v dnešní době považována za účinný prostředek reklamy. V rámci webových stránek mikroregionu by byla vytvořena nová položka, která by upozorňovala na výstavbu plánované rozhledny. Dále v současné době lze i na sociálních sítích vytvořit profil určitého objektu. Na Plumlovsku se taková volba reklamy značně využívá pro plánované kulturní akce, kde by se mohla cílová skupina dozvědět základní informace o rozhledně a aktuálním stavu prostřednictvím fotek, nebo i o uspořádání vybraných akcí, jako jsou vánoční a novoroční výstupy, soutěže v běhu do schodů apod. Taková forma propagace je značně využívána, jelikož je bezplatná a osloví velký okruh lidí. V případě zájmu by se vytvořily samostatné webové stránky rozhledny, jejichž správcem by se stal Obecní úřad Ohrozim.

Tisku

Článek o probíhající stavbě, případně o dokončení rozhledny v místním tisku, osloví obyvatele, kteří se nemohou připojit na internet, především tedy seniory. Inzerovat lze v Prostějovském večerníku, nebo deníku, kdy se tyto články zároveň objeví i na jejich webových stránkách.

Tištěných informačních letáků

Informační letáky budou rozmístěny především v ubytovacích, případně i stravovacích zařízeních v mikroregionu, dále v areálu Plumlovského zámku, přesněji v místním turistickém centru. Po domluvě se sousedními mikroregiony také ve vybraných turisticky nejnavštěvovanějších místech. Kromě základních informací, jako je místo, výška a volný vstup bez omezení v období března - října, budou letáky informovat i o naučné stezce, která k rozhledně povede. Při dokončování stavby by se vytvořily plakáty s potřebnými informacemi o slavnostním otevření, tyto plakáty by visely na viditelném místě na území každé obce.

5.3.5 Struktura rozpočtu

Pro obec Ohrozim, ale i Mikroregion Plumlovsko, jako nositele projektu, je vybudování rozhledny za 3 562 000 Kč značnou finanční zátěží. Proto je potřeba zajistit financování projektu z jiných prostředků. Nejvhodnější variantou se jeví finanční prostředky z dotačních programů, které jsou financovány strukturálními fondy EU, nebo z národních dotačních programů ze státního rozpočtu ČR, případně využití financování na základě příspěvků od Olomouckého kraje z jeho rozpočtu či získání sponzorských darů o soukromníků. I přesto financování podobných objektů je vždy podmíněno finanční účastí vybrané obce/mikroregionu, jelikož se jedná o projekt realizovaný mikroregionem za účelem zvýšení návštěvnosti, bylo by vhodné, aby se do jeho financování zapojily všechny jednotlivé obce Plumlovska. Nákladová analýza projektu je obsažena v následující kapitole 6. Finanční prostředky lze tedy získat z:

Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech (2016-2020)

Program Ministerstva pro místní rozvoj ČR je spolufinancovaný ze státního rozpočtu a zaměřuje se na rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, na zvýšení konkurenceschopnosti regionů a usnadnění pohybu návštěvníků ve vybraných destinacích. Dotační program zahrnuje dva podprogramy – Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a Marketingové aktivity v cestovním ruchu.

První podprogram pro rok 2018 podporuje v regionech nové nebo rozvoj a zkvalitnění stávající doprovodné infrastruktury cestovního ruchu. Program se soustřeďuje na nabídku služeb i mimo hlavní sezónu a rozprostření turistů mimo nejnavštěvovanější lokality vybrané destinace. Podporovány jsou aktivity týkající se rozvoje doprovodné infrastruktury a podpory vybavenosti turistických tras, rozvoje navigačních a informačních systémů v destinacích, mimo jiné i podpory úpravy lyžařských, běžeckých tras apod. Proto je rozčleněn na tři dotační tituly:

- Podpora nadregionálních aktivit
- Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu
- Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu

V rámci vybraného programu Ministerstvo pro místní rozvoj ČR stanovilo financování projektu takto:

- poskytnutá dotace ve výši maximálně 50 % způsobilých výdajů z celkového rozpočtu plánované akce
- a vlastní zdroje žadatele ve výši minimálně 50 % rozpočtu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012)

Celková alokace výzvy je 150 mil. Kč, pro Olomoucký kraj je vymezeno 15 mil. Kč, v rámci prvního dotačního titulu a přesně 5 036 406 Kč (druhý a třetí dotační titul).

Financování rozhledny lze prostřednictvím třetího dotačního titulu „Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu“, jelikož objekt bude zpřístupněn každému jedinci bez omezení a bez poplatku, tudíž se jedná o veřejné prostranství.

V případě spolupráce s Mikroregionem Boskovicko lze projekt financovat z dotačního titulu „Podpora nadregionálních aktivit“, jelikož pro získání zmíněné dotace je zapotřebí realizace projektu na území 2 krajů v návaznosti na vybudování rozhledny by se vyznačila cyklistická trasa vedoucí z Boskovic, které jsou vzdálené 33 km.

V případě vlastnictví rozhledny podnikatelským subjektem lze projekt financovat z dotačního titulu „Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu“.

Finančních příspěvků Olomouckého kraje

Olomoucký kraj finančními prostředky ze svého rozpočtu podporuje oblasti rozvoje cestovního ruchu, akce hasičů Olomouckého kraje, životního prostředí, volnočasových aktivit, sportu, krizového řízení apod. Pro oblast rozvoje cestovního ruchu byl zřízen subjekt Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu, což je právnický subjekt vystupující jako dobrovolné zájmové sdružení právnických osob v turistickém regionu Střední Morava Olomouckého kraje. Proto jeho posláním je zajistit rozvoj a koordinaci cestovního ruchu v regionu, a to vytvořením konkurenceschopné strategicky koordinované jednotky pomocí spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Jeho financování probíhá na základě členských příspěvků od Olomouckého kraje a zapojených obcí.

Ostatních finančních prostředky

Finanční prostředky lze získat i od jednotlivých sponzorů, mezi které se mohou řadit výše zmíněné mikroregiony. Pro soukromé podnikatele představují takhle poskytnuté finanční příspěvky zajištění jejich reklamy. V případě nezískání dostatečných finančních prostředků je možné s takovým investičním záměrem pozemek prodat soukromému subjektu, nebo vyhlásit veřejnou sbírku na výstavbu rozhledny tak jako tomu bylo v případě Rozhledny

na Fajtově kopci u Velkého Meziříčí, kdy se vybralo celkem 300 tis. Kč. Dárcům pak byla věnována destička se jménem umístěná na schodech. Sbírka by mohla například probíhat na Obecním úřadě v Ohrozimi.

6 ČASOVÁ A NÁKLADOVÁ ANALÝZA, STANOVENÍ RIZIK VYBRANÉHO PROJEKTU NA ZVÝŠENÍ NÁVŠTĚVNOSTI

Nedílnou součástí plánovaného projektu je stanovení časového rozmezí jednotlivých činností, tak aby se určila celková doba realizace projektu. V návaznosti na jeho časový harmonogram je zapotřebí vyčíslit, přesněji odhadnout, jeho celkovou finanční zátěž pro určitý subjekt. Proto v následujících kapitolách jsou uvedeny časové, nákladové a rizikové analýzy projektů s pracovním názvem „Naučná stezka“ a „Rozhledna na Horce“.

6.1 Časová analýza projektu „Naučná stezka“

Při vybraném projektu je potřeba nejprve určit odpovědnou osobu, nejlépe vybrat pracovníka příslušného úřadu v Plumlově, nebo Ohrozimi. Ta bude zodpovídat za vypracování projektové dokumentace a vyznačení trasy naučné stezky. Na základě projektové dokumentace se vybere nejvhodnější dodavatel informační tabule a dvou rozcestníků, které je potřeba podél trasy instalovat. Po vyznačení a instalaci proběhne propagace slavnostního otevření třináctého zastavení na webových stránkách mikroregionu a prostřednictvím propagačních letáků. Pomocí programu QM for Windows je celková doba realizace odhadnuta na 20 týdnů (5 měsíců). Harmonogram činností projektu znázorňuje následující tabulka, na kterou navazuje kritická cesta projektu zobrazena v grafu 2. Ta představuje nejkratší možnou cestu mezi vstupem a výstupem daného projektu.

Tabulka 11 Harmonogram činností projektu „Naučná stezka“ (vlastní zpracování)

Název činnosti	Označení činnosti	Návaznost	Doba trvání v týdnech
Výběr odpovědné osoby	A	-	1
Sběr informací pro zpracování dokumentace	B	A	2
Projektová dokumentace	C	B	4
Výběr dodavatele	D	C	4
Zpracování textů a obrázků na informační tabuli	E	B	3
Vyznačení trasy, instalace tabule a rozcestníků	F	D, E	5
Propagace	G	F	3
Slavnostní otevření	H	G	1

6.3 Stanovení rizik projektu „Naučná stezka“

Podstatu rizikové analýzy tvoří identifikace rizik, která mohou v průběhu realizace daného projektu nastat, tak aby bylo možné jim včas předejít. Analýzu zobrazuje následující tabulka. V návaznosti na tyto rizika se jim přiřadí i pravděpodobnost vzniku a jejich odhadovaný dopad. Pravděpodobnost se převážně vyjadřuje slovy: vysoká, střední, nízká a pro odhadovaný dopad jsou použity číselné hodnoty od 1 do 10, kdy 10 znamená velmi silný dopad na projekt a 1 velmi slabý dopad na projekt.

Tabulka 13 Riziková analýza projektu „Naučná stezka“ (vlastní zpracování)

Riziko	Pravděpodobnost vzniku	Odhadovaný dopad
Nedostačující finanční prostředky	Střední	10
Vandalismus	Nízká	5
Nevhodné klimatické podmínky	Nízká	6
Nízká návštěvnost	Nízká	8

Nedostačující finanční prostředky

Toto riziko je ze všech rizik největší, avšak u projektu se jedná pouze o rozšíření stávající trasy naučné stezky, proto finanční zátěž pro vybraný subjekt není tak velká. Potřebné finanční prostředky rozhodují o tom, zda se daný projekt bude realizovat, další následující rizika již souvisí se samotnou realizací projektu.

Vandalismus a nevhodné klimatické podmínky

S těmi riziky se potýká většina projektů a nedá se jim předcházet. Vandalismus lze omezit umístěním kamer na jednotlivých stanovištích, nebo textovým upozorněním na dodržování čistoty.

Nízká návštěvnost

Naučná stezka je realizována za účelem podpory atraktivity a zvýšením návštěvnosti mikro-regionu, proto je potřeba využít dobrou propagaci, zajímavého textu na informační tabuli, nebo udržovat čistotu a kvalitní stav stezky. Tak aby se sem návštěvníci vraceli.

6.4 Časová analýza projektu „Rozhledna na Horce“

Předpokládaný termín zahájení realizace je stanovený na prosinec 2018 a bude trvat zhruba rok a půl, realizace bude tedy dokončena do března 2020. Při realizaci projektu nastává nejprve tzv. fáze plánování, kdy se formulují myšlenky, cíle, ale i potřeby a odůvodnění plánovaného projektu, na základě toho se následně vytvoří investiční záměr. Ten slouží jako podklad pro potřebnou projektovou dokumentaci, ale i pro získání příslušných finančních prostředků. Takový záměr vytvoří příslušný projektový manažer dané organizace, nebo za úplatu specializovaná firma. Na vytvoření investičního záměru navazuje tzv. přípravná fáze vybraného projektu, kdy bude nejprve zpracována žádost o získání dotace z Ministerstva pro místní rozvoj ČR, následně vytvořena potřebná projektová dokumentace k vybudování rozhledny. Ve zmíněném projektu se jeho projektová dokumentace člení nejprve na studii proveditelnosti, dokumentaci ke stavebnímu povolení a dokumentaci k územnímu řízení. Před zahájením stavebního řízení, na základě kterého se získá stavební povolení je zapotřebí obdržet i příslušný dokument s vyjádřením správců sítí, které je pro získání stavebního povolení potřebný.

Studie proveditelnosti

Studie proveditelnosti je určitým způsobem považována za ověření uskutečnitelnosti vybraného investičního záměru. Převážně obsahuje textovou analýzu projektu v návaznosti na daný investiční záměr, analýzu efektivnosti investice, citlivostní analýzu a analýzu stability investora, nebo žadatele o úvěr. Studie hodnotí reálnost a efektivnost vybraného projektu nejen z technického hlediska, ale i ekonomického.

Dokumentace ke stavebnímu povolení

Tato dokumentace slouží jako podklad pro stavební řízení a vydání stavebního povolení. Dokumentaci zpracovává příslušný projektant a úzce souvisí s následující dokumentací k územnímu řízení. Samotné vydání stavebního povolení může trvat až dva měsíce.

Dokumentace k územnímu řízení

Dokumentace k územnímu řízení neboli dokumentace k územnímu rozhodnutí je detailněji vypracována než studie proveditelnosti a složí k získání potřebného územního rozhodnutí (souhlasu). V tomto projektovém dokumentu musí být zahrnuto řešení přípojek, elektroin-

stalace, měření a regulace, protipožární zabezpečení objektu apod. Hlavním cílem je dokázat, že plánovaná stavba je proveditelná a vyhovující stanoveným právním předpisům a normám.

Dále je také potřeba vytvořit dokumentaci pro zadání stavby, která slouží jako podklad pro výběrové řízení, kde se stanoví ceny projektu, a dokumentaci pro provedení stavby představující vybraný poklad pro realizaci stavby, jenž si vyžaduje zpravidla investor. Následně je vyhlášeno výběrové řízení, kde se vybere nejvhodnější dodavatel, který bude pověřen realizací. Samotná výstavba objektu se odhaduje na sedm měsíců. Po provedení stavby je zahájeno kolaudační řízení, během kterého se zkontroluje stav objektu, jestli vyhovuje všem podmínkám a vyhotoví se tzv. kolaudační rozhodnutí, na jehož základě se povoluje stavbu používat. Po ukončení všech výše uvedených činností by měla proběhnout propagace rozhledny s pozvánkou na slavnostní otevření a vyhotovení závěrečné zprávy, která zhodnotí celý projekt.

Tabulka 14 Harmonogram činností projektu (vlastní zpracování)

Název činnosti	Označení činnosti	Návaznost	Doba trvání v týdnech
Výběr realizačního týmu	A	-	1
Sběr údajů pro zpracování záměru	B	A	2
Investiční záměr	C	B	4
Projektová dokumentace	D	C	20
Výběrové řízení dodavatele	E	D	4
Realizace stavby	F	D, E	28
Kolaudační řízení	G	F	1
Propagace	H	G	4
Slavnostní otevření	I	G	1
Závěrečná zpráva	K	H, I	2

Předchozí tabulka 14 zobrazuje harmonogram jednotlivých činností projektu. Dále pro vytvoření časové analýzy byla použita metoda PERT/CPM v programu QM for Windows.

6.4.1 Výstupy z QM for Windows

Následující obrázek obsahuje výpočet celkové doby realizace projektu a časových rezerv v programu QM for Windows. Pro snadnější pochopení tabulky je nejprve zapotřebí vysvětlit významy jednotlivých buňek.

Activity – název činnosti

Activity time – potřebný čas pro výkon vybrané činnosti

Early Start – nejdříve možný začátek vybrané činnosti

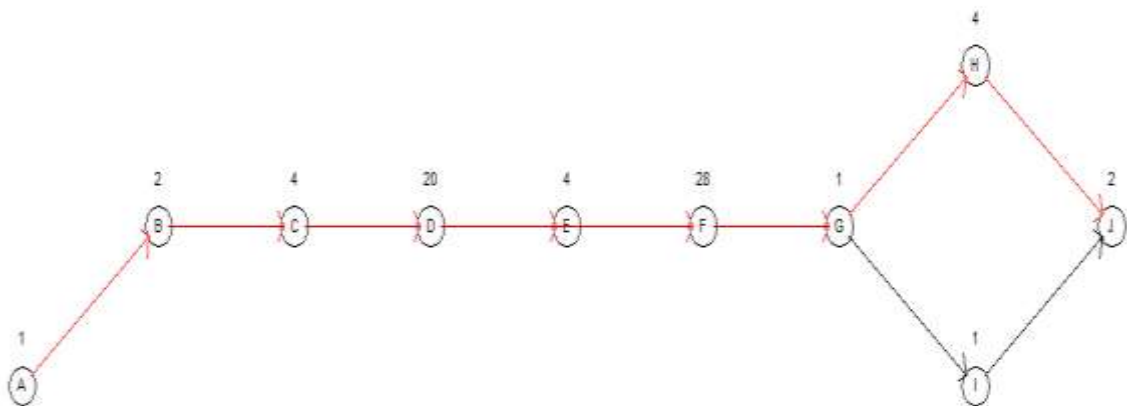
Early Finish – nejdříve možný konec vybrané činnosti

Late Start – nejpozději přípustný začátek vybrané činnosti

Late Finish – nejpozději přípustný konec vybrané činnosti

Tabulka 15 Výpočet doby realizace a časových rezerv (vlastní zpracování v programu QM for Windows)

Activity	Activity time	Early Start	Early Finish	Late Start	Late Finish	Slack
Project	66					
A	1	0	1	0	1	0
B	2	1	3	1	3	0
C	4	3	7	3	7	0
D	20	7	27	7	27	0
E	4	27	31	27	31	0
F	28	31	59	31	59	0
G	1	59	60	59	60	0
H	4	60	64	60	64	0
I	1	60	61	63	64	3
J	2	64	66	64	66	0

Graf 3 Grafické znázornění kritických cest (vlastní zpracování v QM for Windows)

Z výše uvedených výstupů z programu QM for Windows vyplývá, že celková doba realizace se odhaduje na 66 týdnů, což je přibližně rok a čtvrt, s ohledem na možná rizika je na projekt vymezen rok a půl. Znázorněná kritická cesta udává nejkratší možnou dobu realizace, a to mezi vstupem a výstupem. V tomto případě je za vstup považováno vytvoření realizačního týmu a za výstup vyhotovení závěrečné zprávy a jsou zde vytvořeny dvě kritické cesty. Kritickou cestu je potřeba sledovat a dodržovat, protože každá prodleva činností, které leží na zmíněné cestě, představuje celkové časové zpoždění celého projektu. V opačném případě, kdy se zkrátí potřebný čas pro vybranou činnost, zkrátí se i celková doba realizace. Tyto dvě možné situace mají značný vliv i na celkovou výši nákladů vybraného projektu.

6.5 Nákladová analýza projektu „Rozhledna na Horce“

Celkové náklady ve výši 3 562 000 Kč vycházejí z položkového rozpočtu obsaženého v následující tabulce a jsou odhadnuty na základě internetového průzkumu. Náklady na vypracování investičního záměru příslušného projektu dosahují výše 40 000 Kč. Záměr vypracuje, buď příslušný projektový manažer, nebo specializovaná firma. Pro vyhotovení projektové dokumentace je vyčleněno celkem 10 % z celkových nákladů, uvedené procento bylo stanoveno na základě dostupných informací, v reálném projektu může dosahovat odlišné výše.

Nejpodstatnější část plánovaného rozpočtu tvoří náklady na samotnou stavbu rozhledny ve výši 3 109 900 Kč, a to vzhledem k použitému materiálu, řešení inženýrských sítí, výšce objektu a vybudování veřejného osvětlení. V návaznosti na stavbu rozhledny bude v jejím okolí vytvořena tzv. relaxační zóna pro turisty, kam bude umístěna odpočívka s přístřeškem, stojan na kola pro cyklisty a odpadkový koš tak, aby u rozhledny nevznikla skládka odpadků.

Poslední položkou v rozpočtu je propagace, která bude probíhat i během realizace především na webových stránkách mikroregionu a sociálních sítí. Po dokončení se zajistí inzerce v Prostějovských novinách, vytvoří plakáty, které budou upozorňovat na slavnostní otevření, vytvoří se i sto kusů informačních brožur za 3 600 Kč, pohledy a suvenýry za 10 000 Kč, které se budou prodávat při slavnostním otevření, následně pak v TIC Plumlov.

Financování projektu proběhne podle stanovených podmínek Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech pro období 2016-2020, a to maximálně 50 % způsobilých výdajů se získá ze zmíněného programu a dalších 50 % bude muset obstarat Mikroregion Plumlovsko z rozpočtů jednotlivých obcí, z rozpočtu mikroregionu, příspěvky od Olomouckého kraje, nebo sponzorským darem.

Tabulka 16 Nákladová analýza projektu „Rozhledna na Horce“ (vlastní zpracování na základě internetového průzkumu)

Název položky	Náklady v Kč
Investiční záměr	40 000
Vyhotovení potřebné projektové dokumentace	356 200
Stavba rozhledny	3 109 900
Pořízení odpočívky pro turisty, odpadkového koše a stojanu na kola	33 900
Propagace projektu – plakáty, informační brožury, inzerce v novinách	22 000
CELKEM	3 562 000

6.6 Stanovení rizik projektu „Rozhledna na Horce“

Projekt s sebou nese i určitá rizika, která mohou průběh realizace značně ovlivnit. Proto v závěru kapitoly po časové a nákladové analýze je popsána v následující tabulce i riziková analýza.

Nezískání potřebných finančních prostředků se jeví jako největší možné riziko pro vybraný projekt. Uskutečnění realizace projektu rozhledny je významně ovlivněna výši poskytnutých finančních prostředků z uvedeného národního programu, proto je potřeba vytvořit bezchybnou žádost o dotaci a tak předejít zmíněnému riziku. **Chybné zpracování projektové dokumentace** má na celkovou realizaci projektu také značný vliv, avšak jeho pravděpodobnost výskytu je velmi nízká, důležité je vybrat vysoce kvalifikovaného projektového manažera, který má zkušenosti s vypracováním projektové dokumentace.

Negativní vliv na projekt může mít i **nevhodný výběr dodavatele**, který např. dodá nekvalitní materiál, případně jej dodá se značným zpožděním apod. Eliminovat nespolehlivé dodavatele by mělo správné stanovení podmínek pro výběrové řízení. V návaznosti na nevhodný výběr dodavatele se může k rizikům řadit i **větší časová náročnost projektu**, kdy se realizace neuskuteční ve stanoveném termínu.

Změna ve vedení mikroregionu/obce představuje také negativní vliv na projekt, a to z důvodu změny pozic a priorit vedení. Pravděpodobnost takového výskytu je nízká, jelikož zmíněný projekt je již několik let zanesen do příslušného strategického dokumentu.

Jelikož hlavním cílem projektu je zvýšení atraktivity a návštěvnosti mikroregionu, jeví se za možné riziko i **nízká návštěvnost**, které lze předejít patřičnou propagací místa. Mezi rizika se dále mohou řadit **vandalismus a klimatické podmínky**, které jsou na území nestabilní, avšak těmto rizikům se nelze nijak vyvarovat. V případě rizika vandalismu lze v blízkosti rozhledny umístit kamerové zařízení pomoci, kterého budou následně vandalové potrestáni.

Následující tabulka proto obsahuje určitá rizika, která mohou nastat při realizaci vybraného projektu s pravděpodobností jejich výskytu a odhadnutým dopadem. Pro určení dopadu byla použita škála číselných hodnot od 1 do 10, kdy 10 znamená velmi silný dopad rizika na projekt a 1 znamená pouze slabý dopad rizika na projekt.

Tabulka 17 Riziková analýza vybraného projektu (vlastní zpracování)

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Odhadovaný dopad
Nezískání potřebných finančních prostředků	Vysoká	10
Chybné zpracování projektové dokumentace	Nízká	8
Nevhodný výběr dodavatele	Nízká	9
Větší časová náročnost projektu	Střední	9
Změna ve vedení mikroregionu/obce	Střední	7
Nízká návštěvnost	Nízká	8
Vandalismus	Střední	8
Nevhodné klimatické podmínky	Střední	6

ZÁVĚR

Mikroregion Plumlovsko představuje významnou lokalitu cestovního ruchu, jelikož disponuje vysokým množstvím přírodních a kulturních atraktivit, které je potřeba dále rozvíjet. A z tohoto hlediska podle místních aktérů má potenciál stát se cílovou destinací pro všechny věkové skupiny návštěvníků.

Tyto skutečnosti tvořily základ diplomové práce, která se zabývala analýzou i zhodnocením současného stavu a předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Součástí analýz bylo i sestavení SWOT analýzy, na jejímž základě byly navrženy výše uvedené projekty vedoucí k rozvoji cestovního ruchu na území Mikroregionu Plumlovsko. Jednalo se, jak o vybrané příležitosti pro soukromé subjekty, tak o příležitosti pro obce mikroregionu s důrazem na rozšíření ubytovací kapacity a vytvoření ucelené nabídky turistické infrastruktury. Navrhované tři projekty řeší možnost podpory atraktivity území a zvýšení návštěvnosti, na což je potřeba se v rámci rozvoje cestovního ruchu na Plumlovsku zaměřit, proto věřím, že se zde alespoň některé opatření v blízké době uskuteční.

U navrhovaných projektů se řešila i nákladová a časová analýza společně se stanovením rizik. Byly vybrány projekty zabývající se výstavbou rozhledny na území vybrané obce mikroregionu, na kterou navazuje další navrhovaný projekt „Naučná stezka“. Oba projekty byly vybrány na základě uskutečněných rozhovorů a obsahu příslušného strategického dokumentu. Bylo totiž zjištěno, že výstavbu rozhledny navazující na stávající naučnou stezku by jednotliví aktéři uvítali, jelikož takový prvek místní turistická infrastruktura postrádá a došlo by tak k jejímu rozšíření do vybrané obce. Jako nejvhodnější možnost financování projektu byl zvolen dotační titul Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech, který se zaměřuje na budování doprovodné infrastruktury pro aktivní formy turistiky, jako jsou vyhlídková místa, rozhledny, odpočívadla apod. Prostředí rozhledny s možností volného vstupu bude představovat odpočinkové místo navazující na trasu naučné stezky, která byla financována především ze sponzorských darů od podnikajících subjektů.

Navrhované projekty představují příležitosti pro budoucí vývoj cestovního ruchu na tomto území. Podstatným prvkem rozvoje cestovního ruchu je také zajištění patřičné propagace celé lokality a zapojení místní obyvatel i podnikajících subjektů do plánovaných opatření, jelikož svojí účastí mohou značně ovlivnit budoucí vývoj cestovního ruchu. Dalším možným

rozvojem se jeví výstavba podobných objektů v okolí za pomoci příslušných dotačních titulů, které budou propojeny stezkami, což bude přispívat k vyšší atraktivitě a návštěvnosti celého regionu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ASOCIACE TURISTICKÝCH INFORMAČNÍCH CENTER ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/turisticke%2Dinformacni%2Dcentrum%2Dplumlov/os-1282/p1=2302>

BERÁNEK, Jaromír a kol., 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Mag Consulting, 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

CAMPING ŽRALOK PLUMLOV [online]. © 2018 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.camp-zralok.cz/>

COOPER, Chris, 2012. *Essentials of Tourism*. 1st ed. Harlow: Pearson Education Limited, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.

CZECHTOURISM [online]. © 2017 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. © 2017 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitani-lidu-domu-a-bytu>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Vše o území* [online], © 2018. Tab. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>

DOTAČNÍ.INFO – PODPORA AGROTURISTIKY [online]. © 2018 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/podpora-agroturistiky/>

FORETOVÁ, Věra a Miroslav FORET, 2001. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 178 s. ISBN 802470207X.

FRANKE, Antonín a kol, 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE, 2014. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 545 s. ISBN 978-80-7452-040-2.

HAMARNEHOVÁ, Iveta, 2014. *Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 128 s. ISBN 978-80-7452-040-2.

HÁSOVÁ, Jiřina a Zbyněk ŠVARC, 2017. *Právo v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Oeconomia, nakladatelství VŠE 115 s. ISBN 978-80-245-2211-1.

HESKOVÁ, Marie, 2006. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

HOLEČEK, Milan, Peter MARIOT a Miroslav STRÍDA, 2007. *Zeměpis cestovního ruchu: učebnice pro hotelové a jiné střední školy: příručka pro průvodce cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 132 s. ISBN 80-86034-64-X.

HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.

HOUŠKA, Petr, 2014. *Environmentální aspekty potenciálu území pro cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 80 s. ISBN 978-80-7452-041-9.

HOUŠKA, Petr a Zdenka PETRŮ, 2010. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 276 s. ISBN 978-80-245-1645-5.

HOWIE, Frank, 2003. *Managing the Tourist Destination*. [online]. 1st ed. London: Continuum, 345 s. [cit. 2018-04-11]. ISBN 978-1-84480-097-1. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=TTquSNxSpq8C&printsec=frontcover&dq=destination+management+howie&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwjci6C557HaAhVGKFAKHZrBCDgQ6AEIJzAA#v=onepage&q=destination%20management%20howie&f=false>

HRALA, Václav a Viktor ŠAFAŘÍK, 2013. *Geografie cestovního ruchu*. 6. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 197 s. ISBN 978-80-85970-79-1.

JAMIESON, Walter, 2006. *Community Destination Management in Developing Economies*. [online]. 1st ed. New York: The Haworth Hospitality Press, 205 s. [cit. 2018-04-12]. ISBN: 978-0-7890-2387-2. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=d7y4HJj394C&oi=fnd&pg=PR7&dq=Community+Destination+Management+in+Developing+Economies&ots=pAF26EeqLi&sig=fHneXphA68g4bi_pvpwwIfV0SLk&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

KELTSKÁ NOC – MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL [online]. © 2016 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.keltska-noc.cz/cs/home/>

KINCL, Lubomír a Martin KINCL, 2012. *Chráněná území Prostějovska*. 1. vyd. Prostějov: Český svaz ochránců přírody, 111 s. ISBN 978-80-904928-1-3.

KOTÍKOVÁ, Halina, 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

MAPY.CZ [online]. 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.0048996&y=49.4649170&z=10>

MICHALKO, Gábor, Anna IRIMIAS a Dallen J. TIMOTHY. Disappointment in tourism. *Tourism Management Perspectives* [online]. Elsevier Science Bv. 2015, **16**, 85-91 [cit. 2018-01-23]. ISSN 22119736. Dostupné z: doi: 10.1016/j.tmp.2015.07.007.

MIKROREGION PLUMLOVSKO [online]. 2018 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.plumlovsko.cz/>

MIKROREGION PLUMLOVSKO [online]. 2018 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.plumlovsko.cz/rozpocet%2Dmikroregionu%2Dplumlovsko/ds-3170/p1=3847>

MIKROREGION PLUMLOVSKO: *Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko* [online]. © 2012 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.plumlovsko.cz/strategie-rozvoje-mikroregionu-plumlovsko/d-14907>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. © 2012 [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/GetFile15_1.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. © 2012 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. © 2012 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Predbezne-podminky/Verejna-podpora>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. © 2012 [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Microsites/PSUR/Uvodni-informace-o-udrzitelnem-rozvoji/Zakladni-dokumenty>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR: *Národní program podpory cestovního ruchu v regionech 2016-2020* [online]. © 2012 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regionech-\(2016-2020\)](https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regionech-(2016-2020))

MÍSTOPISNÝ PRŮVODCE PO ČESKÉ REPUBLICE – PŘEHLEDNÝ SEZNAM OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 2018 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/>

NEJDL, Karel, 2011. *Management destinace cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8.

OLOMOUCKÝ KRAJ [online]. 2018 [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/dotace-granty-prispevky-cl-15.html>

OLOMOUCKÝ KRAJ: *Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje* [online]. 2017 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/koncepce-ochrany-prirody-a-krajiny-pro-uzemi-olomouckeho-kraje-cl-364.html>

OLOMOUCKÝ KRAJ: *Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014-2020* [online]. © 2013 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-olomouckeho-kraje-2014-2020-cl-2686.html>

ORIEŠKA, Ján, 2010. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.

PALATKOVÁ, Monika, 2006. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

PETRÁŠ, René, 2013. *Právo a cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 224 s. ISBN 978-80-7452-032-7.

PLUMLOV – VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR [online]. © 2018 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/divize/plumlov>

POČASÍ STATISTIKY PRO PROSTĚJOV, ČESKÁ REPUBLIKA [online]. © 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://meteobox.cz/prostejov/statistiky/>

POVODÍ MORAVA [online]. © 2018. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://www.pmo.cz/cz/hledani/?q=plumlovsk%C3%A1+p%C5%99ehrada>

PROSTĚJOVSKÉ NOVINKY: *Nezaměstnanost* [online]. © 2011 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://pvnovinky.cz/tagy/nezamestnanost>

PŘEDPOKLADY ÚZEMÍ PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU [online]. © 2017 [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/15823751-2-1-predpoklady-uzemi-pro-rozvoj-cestovniho-ruchu.html>

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS – MIKROREGIONY [online]. © 2016 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/olomoucky-kraj/regionalni-informace/mikroregiony/>

RWJF [online]. © 2008 [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: <http://www.qualres.org/HomeSemi-3629.html>

SPOLEK PLUMLOVSKÝCH NADŠENCŮ [online]. © 2009 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://plumlov.info/>

SYSEL, Jiří a Josef ZURYNEK, 2009. *Management cestovní kanceláře a cestovní agentury*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 120 s. ISBN 978-80-86723-78-5.

ŠIMKOVÁ, Eva, 2013. *Sustainability in Tourism and Rural Areas*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 190 s. ISBN 978-80-7435-361-1.

TITTELBACHOVÁ, Šárka, 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE [online]. © 2012 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html>

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER 2011. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7.

ZÁVODNÁ, Lucie Sára, 2015. *Udržitelný cestovní ruch: principy, certifikace a měření*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 107 s. ISBN 978-80-244-4576-2.

ZELENKA, Josef, 2010. *Marketing cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 240 s. ISBN 978-80-86723-95-2.

WANG, Youchen a Abraham Pizam, 2011. *Tourism Destination Marketing and Management: Collaborative Strategies*. [online]. 1st ed. Wallingford: CABI Head Office, 370 s. ISBN-13: 978-1-84593-762-1. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=wfkDgc4KnOMC&pg=PA1&dq=destination+definition&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiSgZmQx7faAhWD_iwKHcGqDngQ6AEILjAB#v=onepage&q=destination%20definition&f=false

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	A jiné
apod.	A podobně
a.s.	Akciová společnost
atd.	A tak dále
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
FTL	First Transport Lines
ha	Hektar
CHKO	Chráněná krajinná oblast
Kč	Korun českých
km	Kilometr
m n. m.	Metr nad mořem
Mgr.	Magistr
mil.	Milion
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
např.	Například
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PRP	Potenciální rekreační plocha
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
TIC	Turistické informační centrum
TK	Tenisový klub

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 Maslowova pyramida potřeb turistů (Závodná, 2015, s. 25)</i>	<i>24</i>
<i>Obrázek 2 „Nový“ prodejní a „starý“ marketingový mix (Palatková, 2006, s. 63) ..</i>	<i>28</i>
<i>Obrázek 3 Poloha realizace projektu (Zdroj ikatastr.cz)</i>	<i>68</i>
<i>Obrázek 4 Navázání třináctého zastavení (zdrojem mapy.cz)</i>	<i>74</i>
<i>Obrázek 5 Místo realizace projektu (zdrojem ikatastr.cz)</i>	<i>78</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Počet obyvatel podle věkových skupin k 31. 12. 2001 a k 31. 12. 2010 (vlastní zpracování, Strategie rozvoje mikroregionu Plumlovsko, 2012)</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 2 Počet obyvatel podle věkových skupin k 31. 12. 2016 (vlastní zpracování, ČSÚ 2018)</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 3 Vývoj průměrného věku v jednotlivých obcích (vlastní zpracování, ČSÚ)42</i>	
<i>Tabulka 4 Vybrané přírodní památky a rezervace v mikroregionu (vlastní zpracování, Kincl, 2012)</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 5 Ubytovací zařízení v obci Mostkovice (vlastní zpracování na základě internetového průzkumu)</i>	<i>57</i>
<i>Tabulka 6 Ubytovací zařízení v Plumlově (vlastní zpracování)</i>	<i>58</i>
<i>Tabulka 7 Silné a slabé stránky mikroregionu (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)</i>	<i>65</i>
<i>Tabulka 8 Příležitosti a hrozby mikroregionu (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka 9 Základní informace o naučné stezce (vlastní zpracování)</i>	<i>73</i>
<i>Tabulka 10 Základní informace projektu (vlastní zpracování)</i>	<i>77</i>
<i>Tabulka 11 Harmonogram činností projektu „Naučná stezka“ (vlastní zpracování)84</i>	
<i>Tabulka 12 Nákladová analýza projektu „Naučná stezka“ (vlastní zpracování na základě internetového průzkumu)</i>	<i>85</i>
<i>Tabulka 13 Riziková analýza projektu „Naučná stezka“ (vlastní zpracování)</i>	<i>86</i>
<i>Tabulka 14 Harmonogram činností projektu (vlastní zpracování)</i>	<i>88</i>
<i>Tabulka 15 Výpočet doby realizace a časových rezerv (vlastní zpracování v programu QM for Windows)</i>	<i>89</i>
<i>Tabulka 16 Nákladová analýza projektu „Rozhledna na Horce“ (vlastní zpracování na základě internetového průzkumu)</i>	<i>91</i>
<i>Tabulka 17 Riziková analýza vybraného projektu (vlastní zpracování)</i>	<i>92</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Členské příspěvky v procentuálním vyjádření (Rozpočet mikroregionu Plumlovsko).....</i>	<i>61</i>
<i>Graf 2 Grafické znázornění kritických cest (vlastní zpracování v programu QM for Windows).....</i>	<i>85</i>
<i>Graf 3 Grafické znázornění kritických cest (vlastní zpracování v QM for Windows).....</i>	<i>89</i>

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Mapa mikroregionu
- P II Mapa s místem realizace projektu „Staň se farmářem“ – Mostkovice
- P III Mapa s místem realizace projektu „Rozhledna na Horce“ - Ohrozim

PŘÍLOHA P I: MAPA MIKROREGIONU

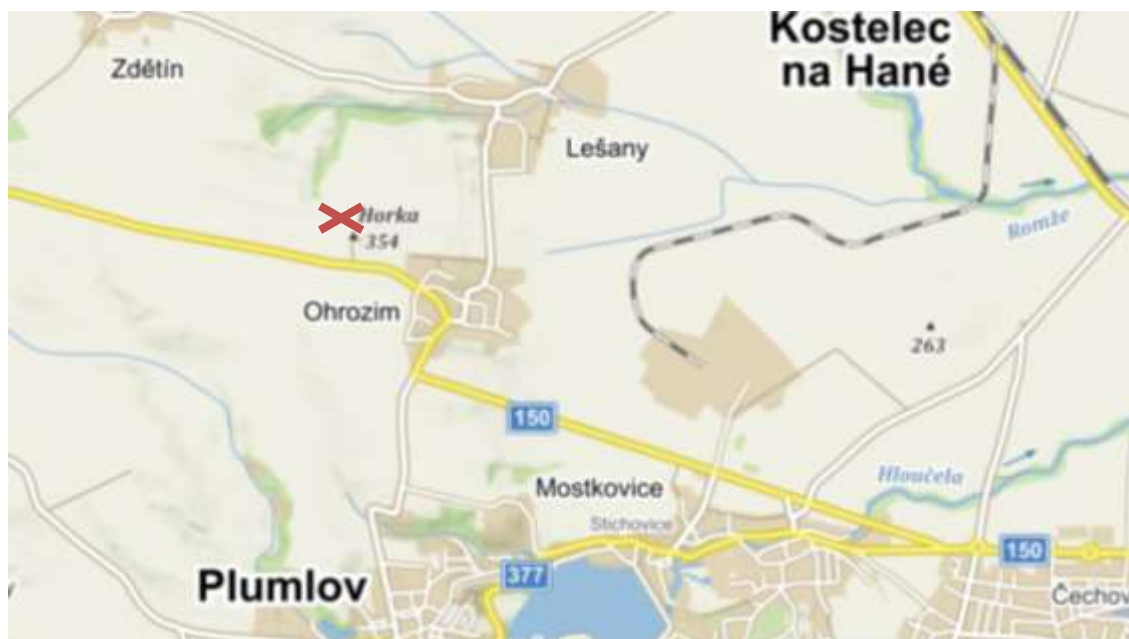
Zdroj: Strategie rozvoje Mikroregionu Plumlovsko

PŘÍLOHA P II – MAPA S MÍSTEM REALIZACE PROJEKTU „STAŇ SE FARMÁŘEM“ – MOSTKOVICE

Zdroj: mapy.cz

**PŘÍLOHA P III – MÍSTO REALIZACE PROJEKTU „ROZHLEDNA
NA HORCE“ – OHROZIM**

Zdroj: mapy.cz